

Kristillinen miestenlehti Tosimies

6/23 7,00 €

4

**Kahden valtion
mallin mahdoton historia**

34

Kuoleman lista

40

Joutsan Miestenleiri

► KUSTANTAJA

Faktapro Oy
Jänismäki 1 A
02940 Espoo
puh. (09) 54 79 74 10
info@faktapro.fi

► TOIMITUS

Jänismäki 1 A
02940 Espoo
puh. (09) 54 79 74 10
toimitus@tosimies-lehti.fi

► PÄÄTOIMITTAJA

Kimmo Janas
puh. 050 912 7332
kimmo.janas@tosimies-lehti.fi

► ISSN 1458-3224

► KUVANKÄSITTELY

Faktapro Oy/Petri Janas

► PAINO

KTMP Group
Mustasaari

► ILMOITUSHINNAT 2023

(+ alv 24%)

	mv	2-väri	4-väri
1/1	1.150 €	1.350 €	1.600 €
1/2	670 €	850 €	1.000 €
1/4	400 €	500 €	570 €
1/8	240 €	270 €	350 €

► TILAUKSET

Kestotilaus: 40 € (6 numeroa/vsk)
Määräaikaistilaus: 45 € (12 kk)
tilausmaksut sis. alv 10 %
tilaukset@tosimies-lehti.fi
www.tosimies-lehti.fi
puh. (09) 54 79 74 10

► KANSI

Talvella voi taas harrastaa monia uusia lajeja raittiissa ulkoilmassa.
© Colin Lloyd / Unsplash

Sisällys 6 / 2023

- 3 Pääkirjoitus
- 4 Kahden valtion mallin mahdoton historia
- 8 Lions Roar – leijonat ärjyvät vuonna 2023
- 9 Lämpimät terveiset Teksasista – lyhyt mutta ytimekäs reissu!
- 10 100-vuotias Lapuan patruunatehdas "Paukku"
- 13 Pohojamaan kautta...
• Ettei maailma unohtaisi
- 14 Lapsuuteni muistoja
- 15 Sopanen!
• Rauhallista joulua?
- 16 Rohkean uudenlainen kannanotto – Israelille tukea antaen
- 18 Jyrki Itäsalmi:
Pitäkää suhde kunnossa Kaikkivaltiaaseen Jumalaan
- 20 Sana Karmel-vuorelta 5
• Seurakunnan epäonnistuminen
- 22 Fredrik Ekholmin Israel-kronikka
- 24 Tosimies lukee:
• Jan Sundell: Hidasta vanhenemista
Kuinka käännät kehosi kelloa taaksepäin
• Helen Partti: Peniksen viisaus
• Peter Tsukahira: Varustaudu matkalle valtakuntaan
• Liisa Kosonen: Pentti Olkkonen – surmaajasta suntuiksi
• Elli Meklin: Toivon päivityksiä – Miesten vuoro
• Pekka Sartola: Temppeleivuo
- 28 Evankeliointia Muikkumarkkinoilla
- 30 Lukijan kynästä
• Uskotko Jumalaan – ihan oikeasti?
- 32 DMD – Dimitri & Miska Duo
- 34 Kuoleman lista
- 38 Dangerous Nations
- 39 Lyhyestä virsi kaunis...
- 40 Joutsan Miestenleiri
- 44 Löylyä elämään
- 46 Tosimies testaa:
Jeepillä miestenleirille

▲ Lehden iskuryhmä vieraili Lions Roar miesten konferenssissa Teksasissa.

▲ Jyrki Itäsalmi on toipunut vakavista terveysongelmista Kaikkivaltiaan avulla.

▲ Perinteiset Muikkumarkkinat järjestettiin Kesälahdella heinäkuun alussa.

▲ Tammikuussa saa ensi-iltansa uusi draamallinen dokumentti Kuoleman lista.

▲ Joutsan Miestenleirillä saunottiin Löylyä Elämään ry:n savusaunassa.

Valtamedia ja oikean tiedon välitys

Hamasin 7. lokakuuta Israelia vastaan käynnistämän hirviömäisen hyökkäyksen jälkeinen uutisointi on herättänyt ihmetystä. Ja varsinkin tuon uutisoinnin yksipuolisuus.

Hyökkäyksen alussa Hamas tappoi 1 200 ihmistä ja otti yli 200 ihmistä panttivangiksi. Silloin yleinen ilmapiiri oli tuomitseva ja varsin Israel-myönteinen, mutta sillä hetkellä, kun Israel alkoi puolustaa itseään ja kävi vastahyökkäykseen, mielipiteet tekivät täyskäännöksen; Israel olikin yllättäen kaiken pahan juuri, sotarikollinen ym. ym.

New York Times, Reuters, NBC News ja LA Times tukeutuivat gazaisten toimittajien ja somen influensereiden materiaaliin ja antoivat näille käsittämättömän mahdollisuuden ylistää Hamasin hirmutekoja.

Esimerkiksi freelancetoimittaja Muthana Al-Najjar, jolla on Telegram-kanavallaan yli 200 000 tilaajaa, seisoi 9.10. kameran edessä Nahal Ozin kibbutzin luona samalla, kun taustalla kuului laukauksia. Hänellä ei ollut kypärää tai lehdistön press-luotiliiviä, eikä hän selvästikään pelännyt kibbutzin asukkaita teurastavia terroristejä.

Meillä Suomessakin valtamedia – niin YLE, Kymmenen uutiset kuin Helsingin Sanomatkin (erään rohkean tulkinnan mukaan Hamasin Sanomat) – julkaisi surutta Hamasin syöttämää propagandaa, jossa syyllistettiin Israelia väkivallan aallosta – eli kansalaistensa suojelusta...

Hyvä esimerkki oli Gazan sairaalan tilanne, jossa Hamasin välittämien tietojen mukaan kuoli Israelin pommituksissa 500 ja luokkaantui runsaat 300. Mitään varsinaisia todisteita tällaisesta ruumisvuoresta ei kuitenkaan esitetty.

Kun räjähdysten aiheuttajaksi paljastuikin Hamasin oma rakketti, ei kukaan enää välittänyt oikeista aikaisempaa virheellistä uutista.

Ja tietenkin Israelin väitteille sairaalan alla toimivasta Hamasin komentokeskuksesta vain naureskeltiin.

Kaiken takana on toimittajien huono historian tuntemus ja toisaalta valmiiksi negatiivinen asenne Israelia, tuota Lähi-idän ainoaa demokraattista valtiota kohtaan.

Huolestuttavinta on, kuinka tämä median levittämä yksipuolinen uutisointi on levinnyt yliopisto-opiskelijoiden pariin, jotka vaativat omissa mielenosoituksissaan Palestiinan vapauttamista ja tuomitsevat Israelin toimet.

Kimmo Janas, päätoimittaja

© Israelin ulkoministeriö

Kahden valtion mallin mahdoton historia

Risto Huvila

Hamasin hyökkäys on nostanut kansainvälisen yhteisön pitkään unohtaman kahden valtion mallin takaisin keskusteluun.

Asiasta ovat puhuneet niin Israelissa vierailut Yhdysvaltojen presidentti Joe Biden kuin A-studioissa 18.10. haastateltu tasavallan presidentti Sauli Niinistö, jonka mukaan ”taas kerran olisi tosissaan tartuttava siihen kahden valtion malliin, joka lienee nyt – niin vaikeaa kuin se onkin – näkyvissä olevista avaimista ainoa”.

Vaikeaa se toden totta on ollutkin, ja kahden valtion mallia on puskettu kuin käärmettä pyssyyn yli sadan vuoden ajan.

Juutalainen kansalliskoti

San Remossa 25.4.1920 kokoontuneet ensimmäisen maailmansodan voittajavaltiot päättivät antaa koko Palestiinan alueen Britannian man-

daatiksi, jotta alueelle muodostettaisiin ”juutalainen kansalliskoti” sen mukaisesti, mitä Ison-Britannian hallitus oli ulkoministerinsä Arthur Balfourin nimissä ilmoittanut 2.11.1917.

Kansainliitto päätti kuitenkin Lontoossa 24.7.1922 pitämässään

kokouksessa leikata San Remossa annettu mandaatti puoliksi ja muodostaa Jordan-joen itäpuolelle Transjordanian emiraatti. Päätöstä edelsi Britannian siirtomaaministerin Winston Churchillin kuukautta aiemmin julkaisema ehdotus, jossa kerrottiin Ison-Britannian poliit-

tiset aiheet koskien Palestiinan tulevaisuutta: ”[Balfourin] julistuksen ehdot, joihin viitattiin, eivät tarkoita sitä, että Palestiina kokonaisuudessaan olisi muutettava juutalaisten kansalliskodiksi, vaan että tällainen koti olisi perustettava Palestiinaan”.

Arabien toistuvat hyökkäykset Pa-

© 2005 Eli E. Hertz

lestiinassa asuvia juutalaisia kohtaan johti v. 1937 ns. Peelin komission ehdotukseen Britti-mandaatin jakamiseksi arabi- ja juutalaisvaltioiksi. Suunnitelmalla oli juutalaisvaltion perustaminen Palestiinan Välimeren puoleiselle rannikkoalueelle ja arabialueiden, jotka muodostivat noin 80 % mandaattialueesta, liittäminen Transjordanian emiraattiin. Arabit torjuivat ehdotuksen, mutta osa juutalaisjohtajista olisi sen hyväksynyt. Hanke ei kuitenkaan edennyt.

Toisen maailmansodan jälkeen Iso-Britannia sai tarpeeseen Palestiinan arabien ja juutalaisten välisistä väkivaltaisuuksista ja ilmoitti 14.2.1947 luopuvansa mandaattistaan seuraavan vuoden aikana. Britannian hallitus siirsi alueen tulevaisuuden YK:lle, joka perusti erityiskomitean (UNSCOP, United Nations Special Committee on Palestine) selvittämään tilannetta ja tekemään ehdotuksen YK:n yleiskokoukselle.

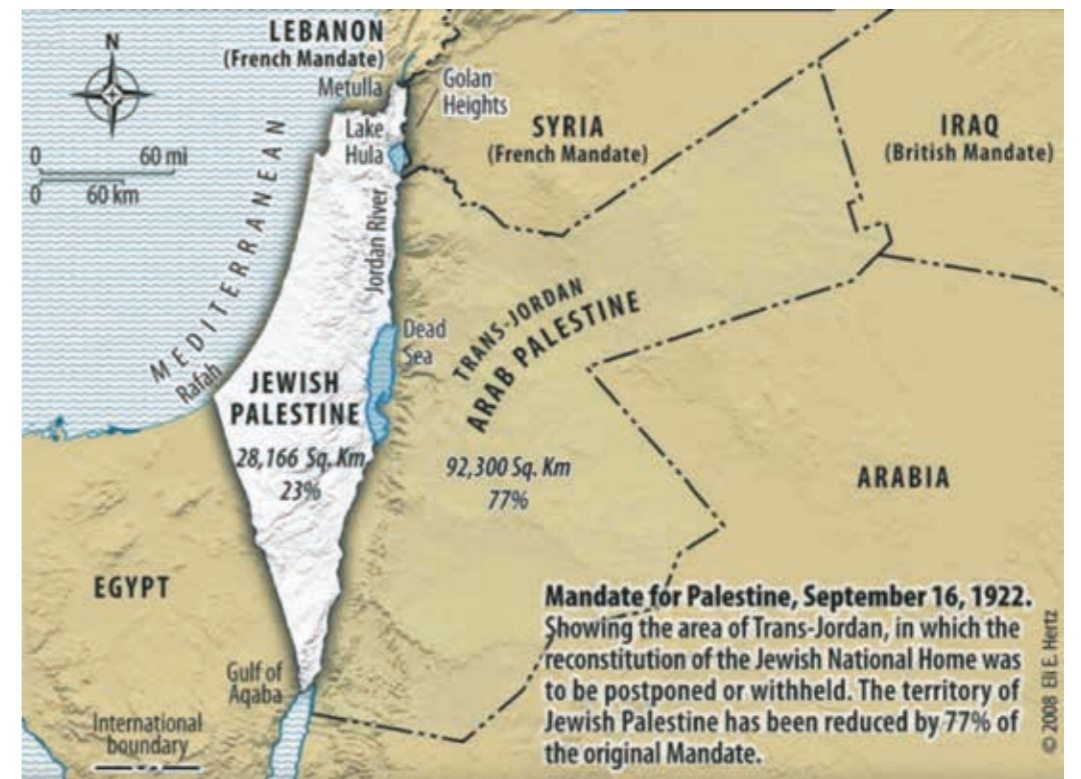
UNSCOP lähti välittömästi paikan päälle Palestiinaan tavoitteenaan haastatella niin juutalais- kuin arabijohtajia, mutta törmäsi ensimmäisellä matkallaan arabipuolen totaaliseen kieltäytymiseen edes keskustella sellaisesta tulevaisuudesta, jossa juutalaisilla olisi jonkinlainen itsehallinto tai valtio alueella.

Marraskuun 29. päivänä 1947 YK:n yleiskokous hyväksyi UNSCOPin ehdotuksen, joka mahdollistaisi sekä arabi- että juutalaisvaltion perustamisen Palestiinan mandaatin alueelle äänin 33-13 (10 pidättäytyi, 1 ei osallistunut).

Arabihyökkääjien sodat päättyivät aina niiden tappioon

Palestiinan juutalaisjohtajat antoivat itsenäisyysjulistuksen 6 kuukauden kuluttua 14.5.1948, mutta alueen arabijohtajat eivät halunneet käyttää tätä mahdollisuutta oman valtion perustamiseen, vaan hyökkäsivät yhdessä ympäröivien arabivaltioiden (Egypti, Transjordan, Irak, Syyria, Libanon, Saudi-Arabia ja Jemen) kanssa välittömästi kaikilta rintamilta vastasyntyneen juutalaisvaltion kimppuun tavoitteenaan tuhota se ja ajaa juutalaiset pois alueelta. Noin vuoden kestänyt sota päättyi arabihyökkääjien katkeraan tappioon, mikä johti myös Israelin valtion alueiden laajentamiseen sen saadessa haltuunsa mm. Länsi-Jerusalem.

Kesäkuussa 1967 arabimaat olivat

© 2008 Eli E. Hertz

jälleen päättäneet hyökätä Israeliin, mutta hävisivät sille jälleen totaalisesti vain kuudessa päivässä, mistä nimitys kuuden päivän sota. Israelin onnistui saada puolustusodassa hal-

tuunsa Itä-Jerusalem ja Länsiranta Jordanialta, Golanin kukkulat Syyrialta, sekä Gaza ja Siinain niemimaa Egyptiltä, mikä lähes kolminkertaisesti Israelin hallussa olleet maa-alueet.

Israel kuitenkin luovutti Siinain takaisin Egyptille vaihteittain vuoteen 1982 mennessä. Vuonna 1980 Israel liitti Itä-Jerusalemiin osaksi ikuista ja jakamatonta pääkaupunkiaan ja v. 1981 liitti Golanin kukkulat osaksi maa-alueitaan. Vuonna 2005 Israel luovutti Gazan palestiinalaishallinnolle. Länsiranta on edelleen Israelin hallinnassa ja osin miehittämänä.

Samat arabimaat hyökkäsivät jälleen Israeliin juutalaisen uskonnon pyhimpänä päivänä eli suurena sovituspäivänä 6. lokakuuta 1973. Tämä ns. Yom Kippur -sotana tunnettu aggressio kuitenkin päättyi 19 päivän kuluttua Israelin voittoon, ja rauhanneuvottelujen seurauksena Egypti allekirjoitti ensimmäisenä arabimaana Israelin kanssa rauhansopimuksen 26.3.1979. Jordanian kanssa rauhansopimus solmittiin 26.10.1994.

Miksi palestiinalaishallinto on torjunut kaikki ehdotukset?

2000-luvulla Israel on tehnyt palestiinalaishallinnolle kaksi merkittävää kahden valtion malliin tähdännyttä ehdotusta, joista runsaskätisin on ollut pääministeri Ehud Barakin tarjous presidentti Bill Clintonin isännöimissä neuvotteluissa Camp Davidissa vuonna 2000. Barak tarjosi Palestiinan vapautusjärjestön johtajalle Yasser Arafatille palestiinalaisvaltiota, joka käsittäisi koko

► Gazan, 94 % Länsirannasta ja Itä-Jerusalemien Palestiinan valtion pääkaupungiksi. Arafat kuitenkin hylkäsi tarjouksen.

Neuvottelujen jälkeen Clinton kommentoi turhautuneena Arafata: ”hän oli täällä 14 päivää ja sanoi ei kaikkeen.” Välittömästi neuvottelujen jälkeen palestiinalaiset käynnistivät verisen itsemurhaiskujen aallon, toisen intifadan, joka tappoi yli 1000 israelilaista ja vammautti tuhansia muita kaduilla, busseissa, ravintoloissa ja muissa julkisissa tiloissa. Barak hävisi vaalit vuonna 2001.

Vuonna 2008 pääministeri Ehud Olmert tarjosi presidentti Mahmoud Abbasille Israelin lähes täydellistä vetäytymistä Länsirannalta, ehdottaen, että Israelilla säilyisi 6,3 % alueesta juutalaisia siirtokuntia varten, mistä vastineeksi hän tarjoutui luovuttamaan palestiinalaisille Israelin maa- ja vesialueita, jotka vastaa 5,8 % Länsirannasta, sekä luomaan yhteyden Gazaan. Abbas kieltäytyi tästä.

Viimeisen ehdotuksen teki presidentti Trump tammikuussa 2020, mutta senkin palestiinalaiset torjui- vat suoralta kädeltä.

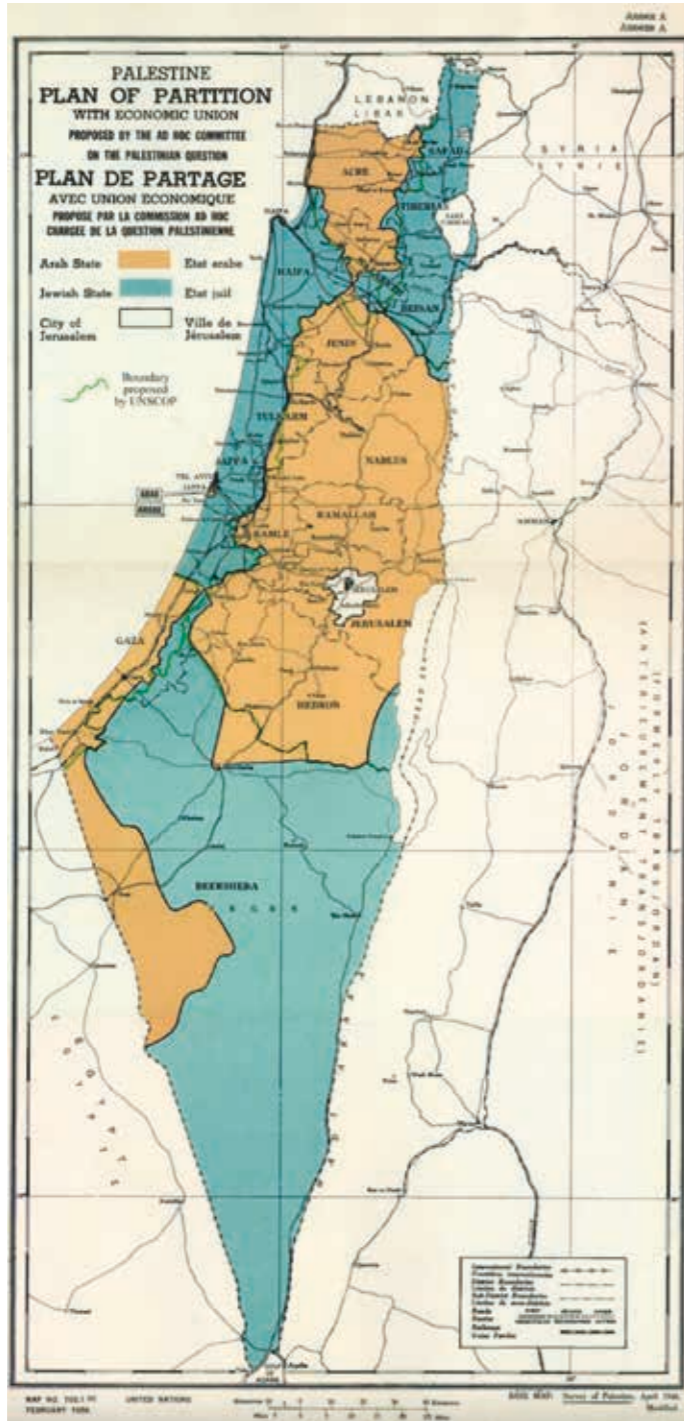
Onkin hämmäntävää, ettei kukaan kysy, miksi arabit/palestiinalaishallinto on torjunut kaikki ehdotetut mallit Palestiinan valtion synnyttämiseksi?

Tai miksi Egypti tai Jordan, tai muut arabimaat, joiden pinta-ala on yli kuusisataa kertaa suurempi kuin Israelin, eivät suostu ottamaan min- käänlaista vastuuta palestiinalaisten tilanteesta tai tulevaisuudesta?

Johtopäätöksiä

Tähänastinen Israelin ja palestiinalaishallinnon välinen kanssakäyminen osoittaa valitettavasti, että Israelilla ei ole sellaista naapuria, joka olisi valmis sellaiseen kahden valtion ratkaisuun, jossa Israel voisi juutalaisvaltiona elää turvallisten rajojen sisällä.

Osapuolten vuonna 2005 tekemä sopimus Israelin ja sen kansalaisten täydellisestä vetäytymisestä Gazaan ja alueen siirtymisestä palestiinalais-

hallinnolle ns. land for peace -periaatteen mukaisesti, on viimeistään lokakuun 7. päivän järkyttävien tapahtumien jälkeen osoittanut rauhantomaisen rinnakkaiselon olevan mahdotonta.

Vaikka suurin osa palestiinalaisista olisi kuinka rauhaa rakastavia, niin heidän joukossaan elävät, juutalaisvihaa uhkuvat yksilöt ja ryhmittymät pakottavat Israelin toimimaan tavalla, joka suojelee sen kansalaisia näiden terrori-iskulta. Juuri tästä syystä Israel on rakentanut Länsirannan ympärille muurin ja ylläpitää tarkastuspisteitä alueella.

Yhdysvaltojen Israelin-suurlähet-

tiläs 2017-2021 David Friedman kirjoittaa kirjassaan Sledgehammer (2022) Trumpin uudenlaisesta lähestymistavasta Lähi-idän tilanteeseen ja kritisoii aiempia hallintoja: ”Se että tekee samaa asiaa yhä uudestaan, mutta odottaa erilaista lopputulosta, on hulluutta. Yhdysvaltain ulkoministeriö kutsui tätä vuosikymmenten ajan diplomatiaksi.”

Osallistuin lokakuussa 2020 webinaariin, jossa suurlähettiläs Friedman valotti Trumpin hallinnon logiikkaa:

”Niin kutsutut asiantuntijat, mukaan lukien monet entiset diploma-

tit, monet tutkijat, monet ihmiset, jotka toimivat edelleen ulkoministeriössä, varoittivat meitä monta kertaa. Entinen ulkoministeri Rex Tillerson varoitti meitä. Puolustusministeri, kenraali Mattis varoitti meitä. Tu- hannet ihmiset varoittivat meitä siitä, että jos tekisimme vain joitain näistä asioista, emme kaikkia, puhumattakaan muista 20 tai 30 asiasta, jotka olemme tehneet Israelin valtion hyväksi, mutta jos me tekisimme vain jonkin näistä asioista, me todennäköisesti käynnistäisimme kolmannen maailmansodan ja maailma räjähtäisi Pakistanista aina Marokkoon ja pohjoiseen ja etelään.

Tiesimme, että kaikki nuo ihmiset olisivat väärässä. Presidentti Trump, rakas kollegani Jared Kushner ja minä. Meillä ei ollut yhdenkään päivän diplomaattikokemusta, mutta tiesimme, että he olivat väärässä, koska tutkimme asioita.

Tarkastelimme näitä asioita tuoreesta näkökulmasta. Emme yksinkertaisesti hyväksyneet perinteistä viisautta, vain siksi, että se oli hyväksyty perinteiseksi, koska tiesimme, kuinka monta virhettä siihen oli upotettu.”

Poiketen Yhdysvaltojen aiemmis- ta hallinnoista, presidentti Trump tunnusti Jerusalemin Israelin pää- kaupungiksi 6.12.2017 ja Golanin kukkulat osaksi Israelia 25.3.2019.

Alkuperäisväestön oikeudet

Ja vielä lopuksi: Kun maailmassa laajalti kunnioitetaan ja pyritään palauttamaan alkuperäiskansojen oikeuksia heidän omiin historiallisiin maa-alueisiin, niin miksi alueella jo 3000 vuotta sitten asuneiden juutalaisten/Israelin kohdalla tätä periaatetta ei tulisi noudattaa?

Miksi juutalaisten ikiaikaisilla sydänmailla, Länsirannalla sijaitse- vassa Juudessa, ei saisi palestiinalais- hallinnon tavoitteiden mukaan asua ensimmäistään juutalaista?

Tämä jos mikä on puhdasta apart- heidia, ja pakottaa Israelin armeijan olemaan kansalaistensa turvana alueella.

Kirjoittaja on Suomi-Israel Yhdistysten Liiton puheenjohtaja, Holokaustin uhrien muisto ry:n varapuheenjohtaja sekä Eduskunnan antisemitismin vastaisen ryhmän sihteeri. Kirjoitus on alunperin julkaistu Uudessa Suo- messa 21.10.2023.

Keren Kajemet Finlandin (KKF) ajankohtainen projekti – ”Huippuosajien Talo”, Nof Hagalilissa, Ylä-Nazaretissa

Projektin tavoitteena on suoda Israelin syrjäseutujen nuorille samat mahdollisuudet tulevaisuuteen kuin suurissa asutuskeskuksissa asuville.

Huippuosajien Talot ovat koulutuskeskuksia, jossa nuoret voivat kokoontua koulupäivien jälkeen. Loistavat pitteet sekä ammattiohjaajat tukevat nuoria heidän opinnoissaan. Nuorilla on mahdollisuus kehittää kykyjään ja toteuttaa itseään uudella tavalla. Huippuosajien Talot tukevat myös nuorten sosiaalisia kanssakäymisen taitoja, mikä edistää hyvinvointia ja näin olen vaikuttaa merkittävästi koko yhteisöön. **Kiitos tuestasi!**

Lisätietoa: www.kkl.fi/2020/05/uusi-projekti-alkaa-tule-mukaan
Pankki: NORDEA FI83 1023 3000 2472 42 – Viitenumero: 20255
Poliisihallituksen 27.4.2020 myöntämä rahankeräyslupa RA/2020/481

Pieni investointi seurakunnalle, suuri mahdollisuus koko seurakuntatyölle.

- ✓ Tiedon jakaminen
- ✓ Musiikki ja ylistys
- ✓ Tervetuloitovotus
- ✓ Opetus
- ✓ Tapahtumat
- ✓ Esittelyt

Esitysohjelma
19,50 € (alv 0 %)
/kk/näyttö
Sopimusjakso 36 kk

Haarnion digitaaliset näytöt (Digital Signage), tarjoavat edistyksellisen tavan tavoittaa haluttu yleisö ja viestiä tehokkaasti.

Tutustu kampanjatuotteisiimme osoitteessa <https://iot.haarn.io/00618tio>

KUVAUKSET
(kaikki mahdolliset teollisuudesta hautajaisiin) yli 30v kokemuksella.

KASSATALON kuvapörssi
HYVINKÄÄ

PUH. (019) 439 470
WWW.KPFOTO.FI

JARI HYTTI
ASIANAJOTOIMISTO

www.jarihytti.fi
040-5114080

Yritystoiminta – Perhe- ja perintö – Oikeudenkäynnit

Yksi Christian Men's Networkin Dallasissa pidetyn maailmankonferenssin parhaista lauseista oli – otamme takaisin viholliselta, mitä hän on yrittänyt ottaa meiltä – GET YOUR STUFF BACK!

Dale C. Bronner, CMN:n hallituksen puheenjohtajana, pastori ja liikemies Atlantasta, puhui – pysyy lujana ja valppaana – pitää usko – olkaa miehuulliset!

Bruce Hrabak, joka on ollut Paul Colen, CMN:n nykyisen johtajana oikeana kätenä, oli isäntänä meillä konferenssin jälkeen Samuel Saresvirran kanssa. Hänen perheensä oli remontoitunut taloansa ja olimme ensimmäiset ulkomaiset vieraat heillä. Vieraanvaraisuus on USA:n etelävaltioissa liikuttavaa, suorastaan hämmästyttävää – siinä on jopa suomalaisilla tekemistä – toki on sitä koettu myös Suomessa – nimittäin vieraanvaraisuutta.

Joel Brooks – Michigan/Kalamazoo – pastori puhui liitosta – siis takaisin hetkeksi mieskonferenssiin – Israel ja Taivaan Isä ovat liittosuhteessa – mies ja vaimo ovat liittosuhteessa avioliitossa – lupauksen pito – uskollisuus ovat isoja asioita.

Daavid oli Taivaan Isän kanssa liitossa – ystävä – tämä on vastustamaton yhtälö – Goljat kaatui, koska Daavid luotti Jumalaan.

Haluamme tehdä hyvää perheillemme – itsellemekin – Taivaan Isä pelastaa meidät liittosuhteen kautta – Jeesus on se kolmas lanka, joka vahvistaa esimerkiksi miehen ja naisen välisen liiton.

Taivaan Isä tulee avaamaan ovia – johtajuudelle – jopa Suomen hallitustasolla – liike-elämässä – meidän eri elämän alueiden yhteisöissä – kaupungeissa ja kunnissa.

Taivaan Isä etsii sotureita armeijaansa – olenko minä valmis taisteluun – oletko sinä? Varustus on jo valmiina – puetaan koko Jumalan sota-asu päälle päivittäin – Ef. 6:10-18.

Lions Roar – leijonat ärjyvät vuonna 2023

▲ Paul Cole siunaamassa miehiä mies-työhön.

◀ Brandon Cole poikiensa otti selfiein Petri Aallon kanssa.

▼ Mr. Carl stetsoneineen Samuelin ja Petrin seurassa.

Lämpimät terveiset Teksasista – lyhyt mutta ytimekäs reissu!

Samuel Saresvirta

Finnair on nyt parin vuoden ajan lentänyt Airbus 350 koneilla suoraan Teksasin ”sydämeen” Dallasiin. Minä olin ystäväni Petrin kanssa ”kahden vaiheilla” tämän vuoden Lions Roar tapahtuman suhteen, missä olemme lähes vuosittain vierailleet korona-aikaa lukuunottamatta.

Torstaina 2. Marraskuuta huomasimme kuitenkin istuvamme lennolla AY 019 Dallasiin. Myöhästyimme tapahtuman aloituksesta muutamalla tunnilla ja menetimme Tony Evansin puheenvuoron, mutta ilokseni löysin puheen tietokoneeltani Suomeen palattuani. Evans on toiminut kap-palaisena sekä Dallas Mavericksin paris- (amerikk. jalkapallo/baseball).

Evans painotti puheessaan, kuinka Jumala on ”aina huudellut” miehen perään ja etsinyt miestä. Urospuolisia ihmisiä kyllä liikkuu maapallolla runsain määrin, mutta Miehiä on vähemmän. Urokseksi synnyttään mutta miehenä oleminen vaatii valintoja!

Indonesialaiselta Eddy Leolta olen vuosien varrella kuullut monia saarnoja/puheenvuoroja, mutta tämän vuoden tapahtumassa hän oli verrattomassa vedossa/voitellussa ja runsaslukuinen osallistujajoukko haastettiin antautumaan entistä kokonaisemmin Mestarin palvelukseen. Tässäkin hetkessä kutsuttiin miehiä, ja heitä oli koolla monista Yhdysvaltain osavaltioista samoin kuin monista maanosista – ehkä Etelä-Amerikka oli ulkomaalaisten suhteen runsaslukuisemmin edustettuna.

◀ Christian Men's Networkin uusi studiorakennus.

cherokee-intiaaniheimoa ja ystäväni Petri sai lahjaksi aidon nuolenkärjen.

Lauantaisin juhlien viimeisenä päivänä miehet voidellaan tulevia taistoja silmällä pitäen, ja näin uskotaan siunauksen leviävän kantajiensa mukana kaikkialle minne miehet lähtevät omalle vaikutusalueelleen.

Juhlien jälkeen meillä oli Petrin kanssa vielä muutama päivä lämpöisessä Teksasissa ennen tiistaista Suomeen paluuta. Kun muut lähtivät kirkkoon sunnuntaina, veli Samuel pukeutui shortseihin ja t-paitaan ja noin puoleltoista tunnin reipas kävely 25 celsiusasteen lämmössä maistui tosi ”makealta”.

Erehdyin tapahtuman aikana kehumaan erään amerikkalaisveljen stetsonia, ja ihmettelin, kun sama mies seuraavana päivänä tulee luokseni paketti kainalossaan – hänellä on minulle varattuna yksi hänen cowboyhattu kokoelmastaan. Näinkin saattaa veljellinen rakkaus ilmetä miestentapahtumassa. Hän kertoi olevansa

Tiistaiaamuna ennen koneen lähtöä teimme Petrin kanssa jälleen puoleltoista tunnin kävelylenkin, ja nyt oli lämpötila kohonnut jo noin 30 celsiusasteeseen. Liekö lenkin rasi-tuksen tai korkean lämpötilan syytä, että lentokentän turvatarkastuksessa allekirjoitaneelle sattui pieni muistokatkos, mutta sitä ei kannata liiemmästi muistella!

▲ Paul Cole esitteli studion tiloja.

▼ Suomalaisdelegaatio valtasi studion.

Vuonna 2023 tuli kuluneeksi 100-vuotta Valtion patruunatehtaan perustamisesta Lapualle. Nykyään patruunatehdas tunnetaan nimellä Nammo Lapua Oy, jonka omistajuus jakaantuu Norjan valtion ja Suomen valtion kesken. Aikoinaan, vuonna 1923 Lapuan patruunatehdas perustettiin Lapualle, Pohjanmaalle, ajatuksella tukea vuonna 1917 itsenäistyneen Suomen huoltovarmuutta omalla patruunatuotannolla. Ajatuksena oli myös sijoittaa tehdas ”kauaksi itärajasta”, mahdollistaen myös patruunoiden laadunvalvonnan tuotantolaitoksissa turvallisen sijaintinsa myötä.

Valtion patruunatehtaan valmistamat patruunat saivat varsin pian arvostusta 1930-luvulla kotimaisten ja ulkomaisten ampujien keskuudessa. Esimerkiksi Puolassa ammunnan MM-kisoissa (Lvovissa, nyk. Ukrainan alueella) vuonna 1931 suomalaisampujat menestyivät erinomaisesti patruunatehtaan valmistamilla patruunoilla. Ennen toista maailmansotaa maailmanpoliittinen tilanne oli muuttunut jo epävakaksi, joka johti tuotannon moninkertaistamiseen Lapualla, ollen täten tärkeä osa itsenäisen Suomen puolustamista. Tehtaalla työskenteli jo vuonna 1939 n. 1 000 henkilöä, taaten täten puolustusvoimien patruunakapasi-

100-vuotias Lapuan patruunatehdas "Paukku"

teetin sotien aikana.

Lapuan tuolloiseen kauppalaan perustetun patruunatehtaan ensimmäinen toimitusjohtaja oli Volter Asplund (1893-1932), suomalainen jääkärieverstiluutnantti, jonka kuolemaa epäillään mahdollisesti salamurhaksi. Tapausta ei koskaan saatu lopullisesti selvitettyä, mutta huhujen mukaan tuotantolaitoksen tuotteisiin kohdistui kiinnostusta vakoiulun merkeissä – itänaapurin edustajien kautta. Dosentti Heikki Roiko-Jokela sanookin Lapuan patruunatehtaan aikoinaan perustetun ”tukemaan itsenäisen Suomen maanpuolustusta ja se on ollut kiinteässä yhteydessä maanpuolustukseen sotien jälkeenkin”. Hän on yksi kolmesta Lapuan patruunatehtaan satavuotishistoriikkiin kirjoittajista. Historiikki on nimeltään; Valtion patruunatehtaasta globaaliksi brändijohtajaksi. Lapuan patruunatehdas 1923-2023.

Patruunoita sotilas- ja siviilikäyttöön

Suomen valtion eduskunta teki aikoinaan 1923 päätöksen, että Suomeen perustetaan patruunoita valmistava tehdas. Tuolloin käytiin kiivasta kansalaiskeskustelua, joka nojasi deja-vu-tunteeseen – jo elettyyn, tuttuun tunteeseen vahvaa vihollista vastaan. Jo sata vuotta sitten käytiin keskustelua ”omava-

raisuudesta” omien patruunoiden valmistamisen suhteen – nykyään termi tunnetaan nimellä ”huoltovarmuus”. Eräs tehtaan sijoittamiseen vaikuttavana tekijänä on pidetty ”maanpuolustus henkisiä alueen asukkaita”. Lapuan patruunatehtaan ammustuotannossa on kautta aikojen kulkeneet rinnakkain sotilas- ja siviilipuolen käyttöön valmistamat patruunat.

Ennen talvisotaa Suomen armeija oli arvioinut kiväärin patruunoiden tarpeen olevan sotatilanteessa noin 60 miljoonaa kappaletta kuukaudessa. Tuolloiset arviot menivät yläkanttiin, ja kulutus oli keskimäärin 20 miljoonaa kuukaudessa. Patruunatehtaan sijoittamisen viisaus toimi, siten että talvi- ja jatkosodan aikana toimintoja hajasijoitettiin, ja itse tehdas ei siksi joutunut kertaakaan venäläisten ilmahyökkäysten kohteeksi. Kiväärin patruunat riittivät vielä 158 miljoonaa kiväärin patruunaa, joka vastasi noin puolen vuoden sota-aajan kulutusta.

Patruunoita siviilikäyttöön alettiin valmistaa vuonna 1947, vaikka tehdas valmisti tuolloin muutakin; auton varaosia, polkupyörän satuloita, ja tehonsiirto- ja kuljetusketjuja – sotakorvauksena Neuvostoliittoon. Tehdas oli siirtynyt vuonna 1946 kauppa- ja teollisuusministeriön alaisuuteen, osana Valton metalli-

tehtaita (VALMET), joka hoiti myös sotakorvaustuotantoa Neuvostoliittoon. Vuonna 1955 tehdas siirtyi puolustusministeriön alaisuuteen, tilauskannan kasvaessa tasaisesti 1960-luvulla, jolloin se kymmenkertaistui. Markkinat levisivät Yhdysvaltoihin saakka 1950-luvulla uutena vientimaana.

Pysäyttävä räjähdys ja tutkimukset

Pysäyttävä ja surullinen tapahtuma Lapualle, oli tehtaalla tapahtunut erittäin vakava räjähdysonnettomuus. Räjähdyksessä menehtyi 40 ihmistä, pääosin nuoria perheenäitejä ja luokkaantuneitakin oli n. 60.

Huhtikuun 13.1976 latausvirheen koneessa aiheutti vakavan räjähdysonnettomuuden keskustassa sijaitsevalla tehtaalla. Räjähdys tapahtui aamuvuoron ollessa jo tullut työhön kellon ollessa traagisella hetkellä 7.47 – jolloin kaikki työpisteet oli miehitetty ja työntekijöitä oli tilassa paljon. Koskaan Suomen siviilihistoriassa eivät pelastusalan ammattilaiset olleet joutuneet vastaavanlaiseen tilanteeseen työssään. Pelastustöiden aikana he kertoivatkin olleensa alttiina palopesäkkeistä räjähtäville luodeille.

Patruunatehtaan lataamorakennuksessa tapahtunut räjähdys oli vaatinut 40 ihmisen hengen räjähdys jälkeen. Menehtyneistä 35, olivat useat perheellisiä naisia ja 64 lasta menetti toisen vanhemmistaan räjähdyksessä. Lataamossa oli käytössä kuusi latauskonetta rakennuksen tuhoutuessa räjähdyksessä täysin. Rakennuksen betoniseinät kaatuivat, ja katto lensi painevaikutuksesta pois paikoiltaan. Samalla räjähdyskaasut syyttivät tulipaloja. Räjähdys ääni kuului selkeästi aina parinkymmenen kilometrin päähän Seinäjoelle asti.

Tehtaspalokuntalainen Matti Aila kuvaili tapahtumia: ”Yhtäkkiä kuului humahdus ja sivusilmälläni näin, kuinka koko rakennus lähti.. oikeastaan koko rakennus katosi”.

Tehtaan lataamo nro 2:ssa tapahtunut räjähdys surmasi 40 ja haavoitti n. 60:tä. Paineaalto heitti ikkunat ja ovet raameineen sisään, paloaseman hallin ovien lentäessä auton päälle – siten paloautoa ei saatu lainkaan käyttöön. Jo kymmenen vuotta käytössä ollutta lataamo oli pidetty nykyaikaisena ja sen hetken

työturvallisuusmääräysten mukaan turvallisena työpaikkana.

Viimeiset elossa olevat luokkaan-tuneet olivat matkalla sairaalaan 8.30 jälkeen, ja sairaalahoitoa tarvitsi kaikkiaan 32 ihmistä. Ympäri-öivät rakennukset kärsivät myös painevaikutuksista ja vahingoittuivat 150:n lähiseutujen kiinteistön kärsiessä räjähdys aiheuttamista vahingoista. Puolustusministeriön alaisuudessa toimivassa tuotantolaitoksessa työskenteli n. 500 työntekijää. Työturvallisuudesta oli tehty edeltävästi tutkimuksia – olosuhteita vaatien parannettaviksi. Latauskoneissa oli ollut toimintahäiriöitä jo

aiemmin, koska pikkuräjähdyksiä latausprosessissa oli ollut ennenkin. Pelastajat (palmiehet, sairaankuljettajat jne.) olivat alttiina pelastustöiden yhteydessä räjähtäville patruunoille/kaasuille ja tullelle, erityin poikkeavissa työolosuhteissa. Räjähdys jälkeen annettiin suurhälytys alueelle, kaikkien lähiseutujen palokuntien tarjotessa apuaan tilanteessa. Ensimmäiset paikallispelastusyksiköt saavuttivat kohteen n. 4 min kuluttua hälytyksestä. Alueen suurin sairaala, Seinäjoen keskussairaala otti vastaan loukkaantuneita ja lähienkilökuntaa hälytettiin töihin. Toki aamupäivällä oli työvuorossa paljon lääkäreitä, kirurgereja ja hoitohenkilökuntaa, joka nopeutti potilaiden tilan arviointia

▼ Lapuan patruunatehtaan hautausmaalla ollut presidentti Urho Kekkonen.

hoidon tarvetta. Puolustusministeri Ingvar S. Melin (1932-2011) sai tiedon saapuen paikalle, ja asetti heti tutkijalautakunnan tutkimaan räjähdys syytä.

Tutkinut räjähdysen syistä

Heti tutkintojen alettua, kiinnitettiin huomio tehtaan sijaintiin, joka oli iso riski. Tarvetta siirtää tuotantolaitos kaupungin ulkopuolelle, pois taajamasta. Pääesikunnan raporttien mukaan tehtaalla oli asiaankuuluva sammutuskalusto ja laitteet – varastojen ollessa suojattu maavalleilla. Edeltävän vuoden 1975 syksyllä räjähdysainetarkastaja oli tehnyt alueen tarkastukset. Alueelle ei oltu asennettu automaattista hälytys-

▲ Lapua 1976 -elokuvan kuvitusta.

järjestelmää tapahtumien varalle (wikipedia). Tutkimuksissa ilmeni, että vanha tiilirakennus tuhoutui lähes perustuksiinsa myöten, joka vaikutti tutkintaa, mutta räjähdysen alkupiste pystyttiin rajaamaan. Latauslaitetta ”robottia” epäiltiin räjähdysen aiheuttajaksi – räjähdysen johtaneiden kipinöiden aiheuttajaksi.

Räjähdys oli tapahtunut edeltävästi latauskoneen ruudittajassa, josta se levisi syöttöjärjestelmää rakennuksen ullakolle (jossa ruutivarasto). Varsinaista räjähdysen aiheuttajaa ei pystytty osoittamaan, mutta aiheuttajaksi arveltiin mm. ruutipölyä tai nallimassapölyä. Ruutiullakolla ar-

▶ veltiin olleen räjähdysketkellä 600-700 kg ruutiä tuotannon tarpeisiin ja suuri henkilöstömäärä työtilassa. Oikeudenkäynnit vastuuhenkilöitä kohtaan alkoivat 1978, sisältäen eri syytekohtia, aina kuolemantuottamukseen saakka. Raskaissa syytteissä oli 40 kuolemantuottamusta ja 44 vammantuottamusta.

Vuonna 1982 kaikki syytetyt saivat vapauttavat tuomiot, eikä tehtaalla todettu rikotun ohjeita ja määräyksiä.

Hautajaiset 40:lle uhrille ja tukitoiminta

Räjähdyksessä surmansa saaneet haudattiin 24. huhtikuuta Lapuan tuomiokirkossa, johon osallistui n. 5 000 uhrin omaista ja ystävää. Tasavallan presidentti Urho Kekkonen osallistui hautajaisseremoniaan ja hiippakunnan piispa Yrjö Sariola siunasi uhrin haudan lepoon. Piispan apuna toimi 20 pappia ja pääministeri Martti Miettinen oli tapahtumassa myös mukana. Arkut siirrettiin puolustusvoimien ajoneuvoilla läheiselle Simpsiön hautausmaalle. Onnettomuus oli herättänyt suurta ja laajaa kansainvälistä kiinnostusta ja surunvalittelua tuli valtiojohtollemme kaikista Pohjoismaista. Muun muassa australialainen ammattiliitto muisti räjähdysuhreja.

Perheille joista oli menehtynyt omaisia räjähdyksessä, aloitettiin konkreettinen avustaminen sosiaalityöntekijän voimin heti onnettomuuden tapahduttua. Apuun sosiaalityöntekijä sai toimijoita SPR:tä, toimien sosiaalityöntekijän ns. työ-

▼ Lapua 1976 -elokuvan kuvitusta.

parina kohdatessa perheitä. Kerättiin tietoja ja rahallisen tarpeen määrää perheelle. Tukeen käytettiin SPR:n katastrofirahastoa. Myös seurakunta ja papit jalkautuivat kohtaamaan kriisiperheitä tukien henkisesti jaksamisessa. Perustettiin ”Lapuan avustusrahoista”, johon kertyi tuolloin markka-aikana 7,6 miljoonaa. Hallitus varasi 300 000 markkaa perheiden avustamiseen ja saman summan hautauskuluihin.

Avustuskulujen jako koordinoitiin aluksi järjestöjen yhteistyötoimikunnalle ja myöhemmin perustettiin katastrofitoimikunta ja lapsille opintotukitoimikunta opiskelua varten. Avustusohjelmat toimivat 23 vuotta räjähdysketkellä ja jäljelle jääneet rahalliset varat siirrettiin SPR:n katastrofirahastoon (0,5 miljoonaa markkaa). Räjähdyksestä on tuotettu elokuva ”Lapua 1976”, joka sai ensi-iltansa syyskuussa 2023.

Tehtaan toiminta tultaessa 2000-luvulla

1980-luvulla tehdas panosti vahvasti tuotekehitykseen, joka edesauttoi myyntiä siviilisektorille, varsinkin urheilu- ja metsästystoiminta korostui tuotteissa. Seuraava merkittävä muutos oli tehtaan siirtyminen 1.1.1991 osakeyhtiöksi. Lapua osti 1992 SK Jagd- und Sportmunitions GmbH:n Schönebeckistä. Kaupan myötä tuotevalikoima laajeni, ja Saksassa valmistetaan nykyäänkin pienoiskivääriin patruunoita Lapua ja SK-tuotemerkeillä. Puolustusvälineiteollisuuden uudelleenjärjestelyjen jälkeen hallitus antoi suostumuksen puolustusvälineyrityksen perustamisesta. Konserni aloitteli toimintaansa 5.9.1996, uudella ni-

mellä Patria Industries Oy – aloitetaan täyden tuotannon huhtikuussa 1997.

Elokuussa 1998 Patria, Celsius AB (Ruotsi) ja Rafossa ASA (Norja) allekirjoittivat sopimuksen koskien ampumatarvikeliiketoimintojen yhdistämiseksi yhteispohjoismaiseksi konserniksi. Sitä seurasi ja syntyi Nammo Lapua Oy. Tänä päivänä 2000-luvulla Nammo on tunnettu puolustusvälinekonserni Pohjoismaiden ulkopuolellakin, Yhdysvalloissa ja Euroopassa. Toimintaa on 12 maassa ja 28 eri tuotantolaitoksessa, työntekijämäärä on yhteensä n. 2 700 henkilöä ja Nammolla ja Patrialla on yhtiöstä 50 % osuus kummallakin. Lapuan 6.5 Creedmoor-hylsystä tuli jättimenestys 2017 urheiluampujien keskuudessa. Kun valtio oli haluton tukemaan konsernia takavuosina, oli urheilusektori valmiimpi investoimaan luottaen Lapuan tuotteiden laatuun.

Tultaessa 2000-luvulle Nammo Lapua Oy:n liikevaihto on 60 miljoonaa euroa (2021) ja tuotantoa on

Suomessa; Lapualla, Sastamalassa ja Vihtavuoressa. Henkilöstömäärä Suomessa on n. 250, joista 200 toimii Lapualla. Nammo Lapuan toimitusjohtajana toimii 2023 Raimo Helasmäki ja Lapuan tehtaan johtajana Pekka Himanka. Lapuan tehtaalla ladataan keskisyrtytteisiä patruunoita sekä patruunakomponentteja eli luoteja ja hylsyjä. Asiakaskunta vaihtelee viranomais- tahoista (Suomen puolustusvoimat), metsästäjiin sekä urheilu- ja harraste-ampujiin.

Lapualla uusi tehdas toimii omalla teollisuusalueella kaupungin ulkopuolella, osoitteessa Patruunatehtaantie 15, 62101 Lapua. Kaupunki restauroi osin Lapuan Patruunatehtaan museon (Vanhan Paukun tie 1, 62100 Lapua). Alueella sijaitsevassa kulttuurikeskuksessa sijaitsee Pajakappeli (räjähdysnettomuuden muistokappeli), valokuvia vuosien varrelta tehtaan tuotannosta, Patruunagalleria, taidemuseo ym. saman katon alla.

Lähteet:

- esite: Lapua 100 (1923-2023), Nammo Lapua Oy. 2023.
- fi.m.wikipedia.com: ”Lapuan patruunatehtaan räjähdys”.
- hs.fi: ”Koneet syytävät ammuksia historiallista tahtia Lapualla: Ei olla paljon huudeltu julkisuuteen”./ 25.5.2023/ Jarmo Huhtanen.
- is.fi/uutiset: Illalla tv:ssä: Lapuan patruunatehtaan tuho – ”Sivusilmälläni näin, kuinka koko rakennus lähti”./ 5.11.2015/ Tarja Ollikainen, Taneli Topelius.

Jussi Kosola

Otsikosta voi ottaa kiitoran aiheisiin, jotka on niin kohtikäyviä näinä levottomina aikoina.

Moni on aharistunu uutistuluvasta, jossa vähemmän nostetta antavista otsikoista piisaa ”ylitariontaa”. Joulua ja vuorenvaihetta lähestyes kalakkiviivoolla olevasta eletystä vuaresta salroja teheres panoo syvihin miätteihin: Levottomuuksia ku on yhtäläillä läntises naapurimaas, iräs ja pisteenä I:n päälle Lähi-Iräs.

Sotia ja soran melskettä tänne tellukselle Raamatun ilimootuksen mukahan piisaa loppuhun asti, kunnes Rauhan Ruhtinas palaa toisen kerran.

Omaasuuskansa on taas joutunu miälettömien, barbaaristen hyökkäyksien kohteeksi. Ohikiitävän hetken siihen länsimaailma (kerrankin) reagootti myätäläen panttivankien siappauksia ym. epäinhimillisiä raakuuksia, jotka historian toistaes ittiänsä on verrattavis holokaustin julumuuksiin. Nytemmin miälipiteet ovat taas lähtenehet rakoollemahan, elikkä ei mitään uutta auringon alla... Israelin toimista on valtameria osin lähteny syytlemähän Israelia, joka ampuu takaasi. Sitä maatahan on vainottu koko sen olemasolon ajan, kun se sai luvatun maan tontin takaasi osin v. 1948. Ei tartte olla profeetta, kun tiätää ettei sitä kansaa joesta merehen asti voi ajaa, eikä hävittää lukuusista yrityksistä hualimata, riittää kun lukoo Raamatun lupaukset.

Maailman historian tunnetuun & kiistellyyn persoona Jeesus Kristus oli muuten juutalaanen, sitä on hyvä välillä tuara esihin ja muistuttaa monestakin syystä, kun esim. meirän maan kouluus ja päiväkoris alakaa olla joillakin alueella kiallettyä seimasetelmat joulujuhulis, tutun Enkeli taivaan -virren liittämistä joulun sanomahan, puhumattakaan aamuhartauksista, jotka nykyään kantaavat nimiä päivänavaus. Tähän liittyen suuren haloon nostatti mm. kun paikkakunnalla X seurakunnan työntekijä oli toivottanu Jumalan siunausta.

Oliskohan aika hetken muistella lukuvuotta, jonka sain viättää Karhunmäen Kristillises opistos Lapualla. Silloonen rehtori panosti hyvihin aamuhartauksiin, joihin me opiskelijat emmä aina ymmärtänehet keskittyä toivotulla tavalla. No siinä hän sitte pianua soittaes ja laulaes yht’äkkiä keskeytti, kääntyy pianon jakkaralla meihin oppilahiin päin ja tokaasi: Jos ei teitä nämä aamuhartauret kiinnosta, niin menkää Sirolan opistohon, siälä ei tällääsiä tilaasuuksia järiestetä!!! Kummasti aiheutti meis oppilahiin suurta keskittymiskykyä jällellä olevahan osiohon.

Samaten muistan kun siälä sitte tuli joulujuhulan aika, joka keskittyy joulun torellisehen, originaaliin sanomahan ja sain luattamustehtävän lukia jouluuevankeliumin läsnäoleville. By the way, olisko se kuitenkin annettu mun tehtäväksi siksi, että olisin paremmin keskittyny juhulahan, ku tuntuu että jonkunasteesta aarechooreetä porin...

Toivottavasti tulevana Jouluna saan yhtyä veisaamahan tuttua Enkeli taivaan -virttä kaikilla säkeestööllä ja noutta seisomahan kun tuloo: ”Nyt Jumalalle kunnia, kun antoi ainoon Poikansa”. Tästä pääsiäsehen on lyhyt matka, seimeltä ristille, kun Jeesuksella ei ollu sijaa majataloos syntymähetkellänsä, ei liioon omistanu vakituusta kortteeria, vaan sanoo shyrelleki kyselijälle, että ei hänellä oo paikkaa mihinkä päänsä kallistaas.

Lopulta ristillä, kun hän sovitti meirän syntimmä, kenelle tämä pelastussanoma vaan kelepää, niin se tapahtuu: Se on täytetty, kallisti päänsä ja antoo henkensä.

Nyt sitte hyvää, oikiaa Joulua: Jeesuksen syntymäjuhulaa kaikille lukijoolle. Aihetta on juhulahan kun Hän; Jeesus Kristus on ainut nimi meille syntisille, monin tavoon vajavaasille, joille on annettu maharollisuus uskomalla Hänehen päästä kerran perille iankaikkisehen ilohon taivahas.

Pohjojammaan kautta...

Liikuin eräänä sateisena syysiltana lapsuusmuistojeni kohokohdissa. Ajatukseni risteilivät syntymäseutuni silloisessa harvaan asutussa ja vähäväkisessä Ullavan pitäjässä. Tuo silloinen itsenäinen kunta on nykyisin Kokkolaan liitettyä aluetta.

Avaan tässä muutamia niistä merkittävistä näkymistä joita mieleeni nousi. Käsitän, että sivullinen ei asioiden merkityksellisyyttä koe tavalla, joka minulla itselläni kokemusasiatuntijana, -läsnä olleena näistä tilanteista on jäänyt.

Lähden ensimmäisestä onkimatkastani pienelle suojärvelle. Tämä oli syntymäkotini takana noin puolenkilometrin päässä oleva nevalampi, josta tietojeni mukaan sai ahvenia. Sitä matkaa oli suunniteltu monia viikkoja Pentti-setäni kanssa, joka oli aikuinen mies. Hänellä tuntui aina olevan kiire. Mokomatkin työt, -minun mielestä kaunis kesäpäivä ja onkireissu – se olisi ollut kaikkein ajankohtaisin. Onkireissustakin hänellä oli varmaan omat ennakkoluulot, ajatellen että ei tuo reissu varmaan paljoa särvinpuolellekaan apua tuo. Minun Isäni, sekä Isoisäni ja yksi äitini veli olivat lyhyin aikavälein siirtyneet tuonen maille, ja ruokavaramme olivat enimmäkseen vaatimattomat – joskin nälkää ei nähty. Mutta ei tuon kalareissun varaankaan näyttänyt aikuisilla uskoa olevan.

Mutta onkireissullekin aikanaan sijaa löytyi. Kestävästä karhulangasta siima, hohtimilla nuppineulasta taivuteltiin koukku, ja vanha mehpullon korkki sai palvella kohon virkaa. Jostain puskasta löytyi sopivan mittainen keppi. Siitä syntyi vapa. Ja sitten menoksi!

Askel oli kevyt kun vihdoinkin kalamatkalle lähdettiin. En muista enää kumpi reissumme saaliin määrälle mättäälle veti, mutta se

Lapsuuteni muistoja

mieleeni jäi, että ahven sätki rajusti kun koki joutuneensa uuteen elinympäristöön. Nuppineulakoukku oli sen suupieleen tarttunut ovelasti peitoksi laitetun madon peltämänä.

Siinäpä se reissun saalis sitten olikin, ja kotikissamme Liisa taisi kokea suurimmat omat onnenhetkensä koko reissumme suhteen. Tuo lähes musta ahvenpoloinen pääsi heti kotiin saavuttuamme kissan murkinaksi. Mutta minulla oli uhkea olo ja hyvä mieli kun oli ensimmäinen kalareissu vihdoinkin tehty. Eikä kumpikaan meistä kalamiehistä ollut hukunut matkalla. Siitähän oli saatu kovat pelotellut naisväeltä lähtiessämme tuonne hetteikköön seikkailemaan.

Toinen merkittävä asia oli, kun aina silloin tällöin pääsin edesmenneen isäni sisaruksille kolmen neljän kilometrin päähän yökylään. Isäni oli kaatunut sodassa, häntä en ollut ehtinyt edes nähdä, ja nämä hänen sisarensa, he asuivat tuolloin naapurikylässä. Se olikin aivan ihmeellinen paikka, omenapuineen ja Rebecka patsaineen. Koin sisimmäsäni että he oikeasti halusivat mielel-

lään minut yökylään. Kesän aikana tätieni iäkäs omenapuu toi myös eksootikkaa. Meillä kotitontilla ei ollut kuin perunaa kasvamassa. Omenat oli aivan kuin eri maailmasta!

Kolmas iso asia oli eräs vierailu ”ättilän” naapurissa, kun kylämatkani aikana sain ajaa oikean tuntuiseella autolla elämäni ensimmäisen kerran.

Tuolloin yläpaikkani lähellä olevassa talossa asui – myöhemmin jopa Euroopan mittakaavassakin tunnetuksi tullut kuorma-autoliikennöitsijä perheineen. Tädeltäni kuulemani tarinan mukaan perheen Vesa nimisellä pojalla oli polkuauto, oikein avomallia ja metallinen sellainen. Ja sitä lähdettiin tätien kanssa katsomaan!

Muistini mukaan se oli viinipunaiseksi maalattu, ja kun änkesi itsensä sen sisään, sieltä löytyi polkimet, ja kun niitä oikeaan tahtiin polki, auto liikkui ja ratista kääntyili kuljettajan halun mukaan. Suunnilleen ikäiseni Vesa opasti ystävällisesti minua ajamisessa. Olihan siinä kerrottavaa äidille kun taas matkaltani parin yön jälkeen palasin kotiin.

Minä en tuota ennen ollut saanut

juurikaan autoilla leikkiä, - ei isolla eikä pienellä. Saatikka oikeasti ajaa! Sen on täytyntä olla aitoa iloa, kun sen nyt vielä yli kahdeksankymppisenä ukkona muistan näin aitona! Jopa auton yksityiskohtiakin on mielessä! Vesalla kuuluu olleen nyt myöhemmin useitakin tosi isoja autoja, ja paljon kaiken lisäksi tuolla Oulun seudulla asuessaan.

Neljäs, iso asia, joka on kantanut minua elämässä eteenpäin, on kun vähän ennen kouluikäni, - ehkä 5-6 vuoden iässä, elämäni ensimmäisen kerran tajusin että omatuntoni muistutti minua asioista, jotka tiesin olleen huonoja. Synniksi niitä silloin nimitettiin. Nykyisin erilaisille vastaaville asioille ja pahoille teoille on annettu kauniimpia nimiä, niin eivät tunnu ehkä niin pahalta. Silloin jo tiesin mitä ne oli! Omatuntoni paljasti ne.

Ei nuo minun synnit aikuisten mielestä kovin vakavia olleet, - minun yöunta ne kuitenkin häiritse.

Sanoin äidille, sänkymme viereen polvistuneena: ”Anteeksi että olen varastanut pikkuleipiä ja sokeripaloja, vaikka kielsit ottamasta niitä! Saanko minä ne anteeksi sinulta ja Jumalaltakin?” Muistan mikä helpotus se oli kun äiti kyynelien sanoi että on ne anteeksi annettu, - ja myös Jumala unohtaa ne kun sinä olet ne katuen tunnustanut. Voi mikä helpotus sekin oli. Melkein voin verrata tunteeseen tuosta polkuauton ajosta. Ainakin se helpotti suuresti!

Tuo kokemus oli niitä ensi askeleita taivastiellä. Tuolloin tehty päätös vaeltaa Jumalan Sanan viitoittamaa tietä, se on kantanut elämässä monien raskaittenkin elämäkokemusten jälkeenkin eteenpäin. ”Jonk’ on turva Jumalassa, turvassa on paremmassa.”

Tuon edellisen lauseen suojassa toivotan sinulle lukijani hyvää ja siunattua joulun aikaa ja turvallista Uutta Vuotta 2024!

E-S Tuomikoski Oy
Suurikyläntie 151 • 07820 Porlammi
0500 – 711 199

Toimiala: Maantiekuljetukset

GNN
Pioneerit menevät...
”Totta he saisivat kuulla!”

GNN Finland ry.
Good News Networking
Hyvien Uutisten Verkosto

www.gnn.fi

Hitsausalihankintaa vaativiin kohteisiin

Teemme mm.

- ajoneuvoyhdistelmien uusia päälirakenteita ja perävaunujen osia
- puutavaranojasturien alustat, motojen kuljetuslavetit ym.

Wintersteel Oy
Sakari Yrjölä
Mäyrämäentie 9, 47450 Perheniemi
0400 570 288, sakari.yrjola@wintersteel.inet.fi

Sopanen!

Rauhallista joulua?

Perinteisesti olemme tottuneet toivottamaan toisillemme monien muiden toivotusten mukana rauhallista joulua. Yleensä se tarkoittaa siirtymäriittä arki- ja työkiireistä hiljaiseen ja rauhalliseen joulun aikaan. Olemme saaneet elää kymmeniä vuosia ilman sodan tuomaa tuskaa ja ahdistusta rakkaassa isänmaassamme. Vieläkin omassa lapsuus- ja nuoruusmuistossani joulu merkitsi kaiken touhun, liikenteen, kaupanteon loppumista. Ainoastaan välttämättömät tehtävät, kuten sairaaloiden, poliisin ja muiden yhteiskunnan turvallisuuteen vaikuttavien alojen työt jatkuivat. Mutta näihin tehtäviin joulu toi oman hienovaraisen kosketuksensa. Nyt on toisin: elämme 7/24/365 elämää. Mikään ei enää pysähdy edes jouluna.

Mutta todellisuus on tänä jouluna miljoonilla ihmisillä karu. Ukraina taistelee itsenäisyydestään häikäilemätöntä vihollista vastaan. Valheiden ja sumutusten päälle rakennetut tarinat näyttävät valitettavasti uppoavan venäläisiin. Tai sitten pelko estää näkemästä totuuden. Oli miten oli, tuhannet kodit on pommitettu maan tasalle ja lukemattomissa kodeissa itketään kaatuneita omaisia. Hirvittävää inhimillistä hätää kylmän talven keskellä.

Terroristijärjestö Hamas aiheutti verisellä viattomiin ihmisiin kohdistuneella hyökkäyksellään kammottavan reaktion. Sodan julmat ja tunteettomat kasvot näyttävät hirvittävinä. Todellista kärsimyksen määrä emme pysty edes arvioimaan. Kummallisen nopeasti tässä murhenäytelmässä on saatu ainoa syyllinen: Israel. Jälleen kerran antisemitismi nostaa päätään, kuten lukemattomat kerrat ennenkin. Kansa, jonka kärsimyshistorialle ei löydy vertaa, leimataan jälleen syylliseksi. Hämmästyttävän nopeasti meidänkin päämediat ovat ottaneet Hamasin propagandan todesta ja toistelevat sitä totuutena.

Myös Suomen rajoilla tilanne kärjistyy. Venäjän käsittämätön peli turvapaikanhakijoiden elämällä ei mahdu pieneen päähän. Naapurin petomaiset kasvot ovat paljastuneet. Puheet ystävyydestä ja yhteistyöstä ovat osoittautuneet valheiksi. Monien mieli on rauhaton, jopa pelokas. Mitä tästä vielä seuraa? Ajautuuko Suomikin sotaan?

Kaiken kärsimyksen ja epävarmuuden keskelle kaikkua kuitenkin joulun sanoma: ”Teille on tänä päivänä syntynyt Vapahtaja.” *Todellinen rauhan ruhtinas, joka ei lupaille kateettomia: ”Rauhan minä jätän teille, minun rauhani – sen minä annan teille. En minä anna teille, niin kuin maailma antaa. Älköön teidän sydämenne olko murheellinen älköönkä peljätkö.”* (Joh 14:27) Kaiken melskeen, kurjuuden ja valheutisten pyörteissä saamme omistaa Jeesuksen lupauksen itsellemme. Hänen lupaamansa rauha on syvä, järjellä käsittämätön, mutta silti tosi.

Rauhallista Joulua, veljet!

Rohkean uudenlainen kannanotto – Israelille tukea antaen

Vesa Liljamo

Habakukin kirjan 2. luvun jakeista löytyy yhtymäkohtia ideaan, joka innosti alkutalvesta 2023 monia suomalaisia osoittamaan solidaarisuutta Israelille. Hyvä Oulu! Hyvä Turku! Hyvä Tampere!

”Minä seison vartiopaikallani, asetun varustukseen ja tähytän, nähdäkseni, mitä hän minulle puhuu, mitä hän valitukseeni vastaa. Ja Herra vastasi minulle ja sanoi: ”Kirjoita näky ja piirrä selvästi tauluihin, niin että sen voi juostessa lukea”. Sillä näky odottaa vielä aikaansa, mutta se rientää määräänsä päähän, eikä se petä. Jos se viipyy, odota sitä; sillä varmasti se toteutuu, eikä se myöhästy.” Hab. 2:1-3

Pyhän Jumalan sana ”puhuu”

Raamatun ilmoituksen mukaan voimme lukea useista kohdista kenelle Jumala lupaa oman maan alueen. Vanhassa Testamentissa asia toistuu monin paikoin. Esimerkiksi 1. Moos. 35:12 sanoo; ”ja maan, jonka minä olen antanut Aabrahamille ja Isakille, minä annan sinulle; myöskin sinun jälkeläisillesi minä annan sen maan.” Nämä sanat sanotaan Jaakobille (siis Israelille), josta muutama luku aiemmin kerrotaan 1. Moos. 32. luvussa näin; ”Sinun nimesi älköön enää olko Jaakob vaan Israel, sillä sinä olet taistellut Jumalan ja ihmisten kanssa ja olet voittanut.”

Edellä on hyvin selvää puhetta tahoista, joita Jumala tarkoittaa. Ja Jaakobin (Israel) pojat me tiedämme, eräs niistä oli Joosef. Joosefin kertomus on hyvin koskettavan vertauskuvallinen kuvaus kansasta ja sen Messiaasta, josta tähän maailman ajan nykyhetkeen voimme saada välähdyksen omaisen tulevaisuuden kuvan. Meidän Jeesukseen

uskovien (juutalaiset ja pakanat) on ymmärrettävä meneillään olevat maailman tapahtumat hengellisten silmälasiemme läpivalaisuksen kautta.

Pelastussanoma ”rientää” kaikille – Gazaankin

Olemme saaneet seurata antisemi-

tismin nousua, juutalaisvihan ja Israelin valtion mollaamisen valtavaa nousukautta. Tuorein tapahtuma 7.10.2023 silmiemme eteen uuti-

soitu traaginen hyökkäys Israelia vastaan Gazassa vallassa olevan Hamas-terroristijärjestön kautta. Israel luovutti pääministeri Ariel Sharonin valtakaudella v. 2005 Gazan palestiinalaisille. Odotusarvona juutalaisvaltion ja palestiinalaisväestön sopu. Seurauksena olikin päinvastainen, peräti samantien synagogien hävitys Gazasta. Seuraavana vuonna 2006 palestiinalaisen hallinnon alueilla pidettiin vaalit. Hamas voitti vaalit ottaen Gazan haltuunsa ja altavastajan rooliin joutunut Mahmoud Abbasin johtama Fatah-liike koki tappion. Tästä lähtien Hamas on valmistautunut yhä voimallisemmin poistamaan Israelin Lähi-idän kartalta, josta järjestö puhuu omissa perustamiskirjoissaan.

Raamatullisesti on itsestään selvää, että työskentelemme evankeliumin leviämisen puolesta. Jokainen ihminen (kaikki kansat) on otollinen Jumalan pelastussuunnitelmalta. Ja aivan kuin Jeesuksen sanoja lainataksemme ”pelastus on juutalaisista” (Joh. 4:22) saamme Jumalan tarkoittamaa tartuntapintaa ongelmatilanteeseen, jossa elämme ja toimimme. Jesajan kirjan 2. luvun jae ”Tulkaa, nouskaamme Herran vuorelle, Jaakobin Jumalan temppeliin, että hän opettaisi meille teitänsä ja me vaeltaisimme hänen polkujansa, sillä Siionista lähtee laki, Jerusalemista Herran sana” sitoo meidät olennaisesti kiinni jumalalliseen ja siunattuun suunnitelmaan. Olemme Jumalan ikuisen suunnitelman puolella.

”Piirrä selvästi tauluihin”

Se miten toimimme ja vaikutamme asuinalueellamme on jokaiselle yksilöllistä, omat tavat toimia luontevasti ohjautuvat persoonastamme esiin. On hyvä, että mietimme toimintatapoja, uusia ideoitakin etsien ja toteuttaen. Tällaiseen ”uuteen näkökulmaan” Oulun seudun Israel ystävät aktivoituivat marraskuussa 2023. Pudasjärveltä kotoisin olevalta Ape Niemisen ideasta syntyi liikehdintä ja tukikanava monelle Jeesuksen uskovalle, samalla tuhansien (jopa kymmenien tuhansien) autoilevien kansalaisten tietoisuuteen. Olemme tottuneet näkemään katujen/teiden varsilla mainostavia digitauleja ja Oulun katukuvassa näille valotauluille ilmaantui Israelin lippu ja Daavidin tähti kuvat. Eikä pelkästään Oulussa vaan myös

Tampereella turkulaisten myötävaihtuudesta.

tuomitse Hamasin hyökkäystä?

Niin Ape, kerro miten tämä projekti sai alkunsa

– Olimme pienellä porukalla viemässä linja-autoa Ukrainan Odesaan lokakuun alussa. Sinä aikana saimme kuulla, että Hamas on hyökännyt Israeliin. Kännyköistämme seurasimme tilanteen kehittymistä. Maailmalla monissa kaupungeissa oltiin solidaarisia Israelia kohtaan valaisten julkisia rakennuksia Israelin lipulla. Ihmettelimme, että miksi ei Suomi osoita tukea ja

”Näky toteutuu”

– Tuli ajatus, että olisi kyllä hyvä saada sinivalkoiset värit jonnekin. Suomeen palattuamme ajatus muhi siimmässäni. Meidän kuskilla Teemu Laitisella oli sama tunne sydämessä.

Eräässä rukoushetkessä meidän ajatukset tulivat esiin. Taisin soittaa muutamille ystäville, että lähtisivätkö he kustantamaan valomainosta Ouluun? Eräs vanhempi ystäväni innostui heti ja lupasi kertoa tuttavilleen. Kohta hän oli saanut kourallisen ystäviä mukaan. Toinen puhe-

linsoitto ei tuonut tulosta. Jotenkin se vain lähti liikkeelle. Sana meni eteenpäin, ystävältä toiselle. Edelleenkin en tunne moniakaan, jotka lähtivät projektiin mukaan. Oulussa pyöri Israelin lippu ja Daavidin tähti ensimmäisellä viikolla noin 32.000 kertaa ja toisellakin viikolla yli 31.000 kertaa. Sana tosiaan kiiri ja kohta soitti yrittäjä Turusta. ”Voisiko Oulun kuvia käyttää täällä?” Tein Turkuun omat kuvat, mutta se hankke tyrehtyi. Jatkoimme pohdiskelua ja sovimme, että laitetaan kuvat Tampereen tauluihin. Niin teimme. Israelin Pyhä on itse johdattanut tätä projektia. Yli 30 ihmistä on laittanut roponsa likoon. ”Minä siunaan niitä, jotka sinua siunaavat ja kiroan ne, jotka sinua kiroavat ja sinussa tulevat siunatuiksi kaikki sukukunnat maan päällä.” (1 Moos 12:3)

Jeesus Kristus syntyi Beetlehemissä ja kuoli ihmiskunnan syntien tähden Jerusalemissa. Uskomalla Jeesukseen saamme siunauksen, iankaikkisen elämän.”

”Eikä se myöhästy”

Kerrassaan hienon yksinkertainen idea, jonka toteuttamiseen tarvittiin kuuliaista sydäntä ja käytäntöön laitettavaa asennetta, kukkaroita kaihellen. Elämme ajassa, jossa meidän on syytä olla valveilla ja osoittaa kantaakin. Hiljaisuus on ”puhetta”, joka voi johtaa mielpiteemme maton alle ja Jumalan meille uskoille kertoma viesti ei pääse tällöin kuuluviin. Raamatussa kehoitetaan meitä olemaan rohkea ja taidollinen, Taivaan Isä antaa meidän kautta asialleen vahvistavat toimintatavat. On hyvä kulkea rukoillen, olla äänessä ja toimissa silloin kun siihen on painava syy ja ”haastaa” kanssakulkijaa kuuntelemaan Herramme ääntä. Se vaatii välillä rohkeita ”uskonaskelaita” oikeaan aikaan välittämättä siitä mitä ympärillä olevat mediat tai isoääniset vaikuttajat ajattelevat. On syytä uskollisesti seisoa Raamatun sanoman takana, varsinkin näinä aikoina valitun kansan olemassaoloa ja elämän arvokkuutta tukien. Ja psalmin kirjoittajan sanat kiirivät oikeaan aikaan ”Ylistäkööt he Herran nimeä, sillä hänen nimensä on yksin korkea, hänen valtasuuruutensa ulottuu yli maan ja taivaan. Hän on korottanut sarven kansallensa, että häntä ylistäisivät kaikki hänen hurskaansa, Israelin lapset, kansa, joka on häntä lähellä. Halleluja!” (Psalmi 148:13-14)

Peräseinäjoella syntynyt Jyrki Itäsalmi teki uskonratkaisun ja kääntyi Jeesuksen puoleen 17-vuotiaana. Jo rippikoulussa olivat pappien puheet ja isosena olleen Juha Tapion laulut puhutelleet, mutta silloin ei aika ollut vielä kypsä nuoren miehen uskoontulolle.

Olllessaan 18-vuotias Jyrki Itäsalmi osallistui Peräseinäjoen helluntaiseurakunnan nuorteneirille, josta lähti ajamaan kotiin klo 3 aikaan yöllä.

– Ajelin pikkuteitä rauhallisesti tuollaista 80-90 kilometrin tuntinopeutta. Ensin oli soratietä, sitten asfalttia, tuli mutka, jossa asfaltin päällä soraa. Auto karkasi käsistä kuin kuulalaakereilla ja meni katon kautta ympäri, hän muistelee onnettomuutta.

15-kiloinen laatikko osui kulumaa edellä Itäsalmen päähän, ja seurauksena oli kallonmurtuma ja aivovamma. Ystävät löysivät hänet vasta tunnin kuluttua ja toimittivat sairaalaan.

– Lääkärit totesivat sairaalassa, että mitään ei ole tehtävissä, tämä mies on menetetty. Onneksi paikalle tuli neurokirurgi, joka totesi sydämeni lyövän ja minun hengittävän. Kirurgi teki mitä pystyi ja sai poistettua verihyytymän aivoistani ja koottua kalloni takaisin kasaan.

Kolmen ensimmäisen vuorokauden aikana ei ollut mitään takeita, jäisikö nuorukainen henkiin. Ennuste oli, että jos Itäsalmi selviäisi, hän olisi nelirajahalvaantunut, puhekyvytön lopun elämäänsä.

Jeesusta kiittäen

– Kymmenestä päivästä teho-osastolla minulla ei ole mitään mielikuvaa, mutta ensimmäiset muistikuvani ovat kahden viikon kuluttua onnettomuudesta. Olin vuodeosastolla ja ihmettelin, että mitä minä täällä teen. Kolmen, neljän viikon paikkeilla alkoivat jalat joten kuten kan-

Jyrki Itäsalmi: Pitäkää suhde kunnossa Kaikkivaltiaaseen Jumalaan

taa. Kävely oli sitä, että otin toisella jalalla askeleen eteenpäin, ja toinen jalka tuli perässä. Toipuminen oli todella nopeaa, mutta ihmiset ympäri Suomen olivatkin rukoilleet puolestani. Jumala on tehnyt siinä ihmeitä Jeesuksen kautta, että selvisin hengissä, ja että olen lähtenyt vähitellen toipumaan liikuntakykyiseksi, Jyrki Itäsalmi kertoo.

Hänen oli opeteltava puhuminen uudelleen, monet sanat eivät tulleet mieleen ja toisten puheen ymmärtäminen tuotti vaikeuksia. Tämä toipuminen vei useita kuukausia.

– Läheiset ystävät ja Jeesus ovat auttaneet todella paljon, vaikka ennusteet olivat varsin lohduttomat. Ennen onnettomuutta olin maajoukkueen kilpajuoksija omassa ikäluokassani, joka varmasti omalta osaltaan auttoi toipumisessani, mutta se ei suinkaan ole koko totuus. Kyllä se on Kaikkivaltias Luoja ja

Jeesus, jota kiittäminen tästä kaikesta.

Elämällä tarkoitus

Onnettomuudessa romahti koko Jyrki Itäsalmen elämä, eikä hän ole pystynyt olemaan normaalissa työelämässä sen jälkeen. Onnettomuus söi miehen itsetunnon aivan pohjalukemiin.

– Siinä ei tuntenut itseään oikein miksikään. Meillä on ahkera, työtä ja koulutusta arvostava suku, ja minä olin saanut ensimmäisen asteen ammatin juuri ennen onnettomuutta. Neurologit ja lääkärit sanoivat, että sinä et juokse kilpaa enää koskaan, joten onnettomuuden myötä kariutui myös lupaavasti alkanut kilpaurani. Mietin, että mitä merkitystä tällä elämällä enää on.

Itäsalmi on kuitenkin kuntoutu- nut pikku hiljaa kävelemään ja liik-

▲ Jyrki Itäsalmi antaa toipumisistaan täyden kunnian Kaikkivaltiaalle Jumalalle.

kumaan. Hän on myös opiskellut aikuislukiota ja iltalukiota.

– Se oli tietenkin sopeutettu voimieni mukaan ja menihän siinä kymmenen vuotta. Kaverit ovat myös pyytäneet urheiluseuraan valmentamaan juoksijoita, ja samalla on tullut harjoiteltua itsekin.

Itäsalmi kertoo tulleen siihen tulokseen, että Jumala on luonut hänenkin elämälleen tarkoituksen. Se on toki aika lailla erilainen kuin monen muun. Vuosia hän pätkäili elämänsä tarkoitusta – jopa vielä ihan viime aikoinakin.

– Tarkoitukseni on varmaankin julistaa sitä, mitä Jumala voi saada aikaan. Mikä voima Hänellä on. Jeesuksen voima ei rajoitu mihinkään, ja Hän pystyy tekemään ihmeitä ilman määrää.

Lisää koettelemuksia

42-vuotiaana Jyrki Itäsalmeilla todettiin neljännen asteen eli agressiivisin lymfooma.

– Se oli maksassa, pernassa, keuhkoissa, luuytimessä, imusolmukkeissa, kolmessa kylkiluussa ja selkäytimen ympärillä. Se puristi selkäydintä niin kovaa, että minulta meinasi mennä jalat alta. Sieltä löytyi 15-20 kasvainta. Kun kuulin sanan syöpä, ajattelin, että siinä oli sitten minun elämäni. Toisaalta olen saanut elää monipuolisen, mielenkiintoisen elämän.

Hei kun magneettikuvaukset oli saatu tehtyä, Itäsalmi kiidätettiin Seinäjoelta Tampereelle. Neurokirurgi varoitti, että leikkaus on erittäin riskialtis ja siinä on suuri halvaantumisen mahdollisuus.

– Sanoin lääkärille, että luotan sinuun, mennään täysillä päin, muistelee Jyrki Itäsalmi vieläkin liikkuttuen. – Uskoin, että Kaikkivaltias Jumala, Jeesus Kristus on turvanani.

Ja niin Hän myös oli. Monissa seurakunnissa rukoiltiin Itäsalmen puolesta, ja Jumala kuuli rukoukset. Mies kävelee tänä päivänä ja pystyy jo juoksemaan kevyesti.

– Olen äärettömän kiitollinen Jumalalle, että pääsen taas liikkumaan. Olin leikkauksen jälkeen sairaalassa kaksi kuukautta ja pyörätuolissa. Ystävieni avulla löysin ruokavali- on, jonka avulla elimistö pystyy taistelemaan todella rankkoja stytostaattihoidoja vastaan. Kovasti siinä rukoiltiin Heidi-vaimon kanssa, että pystyisin vielä joskus elämään ns. normaalia elämää. Että pystyisin huolehtimaan itsestäni.

Nopea toipuminen

Kotiin päästyä Itäsalmen toipuminen edistyi vauhdilla mm. vaimon laittaman terveellisen kasvisperäisen ruoan ansiosta. Hoitajat, fysioterapeutit ja lääkärit ovat ihmetelleet toipumisen edistymistä.

– Selkäydinvammapoliklinikan lääkärikin sanoi, ettei hän ole nähnyt koskaan nähnyt noin nopeaa toipumista ja noin hyvin vielä. Ensimmäisen leikkauksen tehnyt lääkäri totesi onnettomuuteni jälkeen,

► Terveellistä ruokavaliota on rakennettu yhdessä Heidi-vaimon kanssa.

◀ Aktiivinen liikunta kuuluu Jyrki Itäsalmen arkeen.

että hän teki voitavansa, mutta kyllä kaiken muun teki Joku muu.

Lääkärit ovat todenneet, ettei Itäsalmeilla ole syövän jäljiltä edes arpikudosta pernassa ja maksassa.

Syöpähoitojen aikana Jyrki Itäsalmi ei saanut olla tekemisissä muiden ihmisten kanssa ylimääräisten infektioiden välttämiseksi, mutta nyt rajoitukset ovat poistuneet ja mies pystyy taas käymään seurakunnassa.

– Saan olla Jumalalle kiitollinen kaikesta, mitä Hän on opettanut ja johdattanut. Eivät nämä vaiheet ole olleet millään tavalla helppoja, ja monesti on mielessä käynyt epäily kaiken mielekkyydestä.

Kokemuksia jakamassa

Jyrki Itäsalmi käy säännöllisesti kertomassa onnettomuudestaan kouluissa ja työpaikoilla sekä messuilla ja tapahtumissa.

– Käyn voimieni mukaan – aina kun pyydetään – kertomassa varottavana esimerkkinä liikennekäyttäytymisestä. Nytkin olen menossa puhumaan lukiolaisille ja ammattikoululaisille. Siellä ovat Punainen Liitu -tapahtumassa yhdessä poliisi, palokunta, ambulanssi, Liikenneturva ja Onnettomuustutkintakeskus. Tarkoitus on vähän pysäyttellä nuoria. Ja moni on tullut sanomaan ajotyyliä muuttuneen rauhallisempaan suuntaan. Onpa joku aikuinen kertonut ryhtyneensä käyttämään pyöräilläessä kypärää tai turvavyötä autolla ajaessa.

Välittäkää itsestänne

Haluan pitää kiinni Jeesuksen tekemästä pelastustyöstä minunkin eteeni ja sanoa kaikki ihmisille, että se on meidän tuki ja turva. Vaikka niitä vaikeita tilanteita voi tänäkin päivänä tulla, mutta Jeesus on ainoa, joka voi meidät täältä pelastaa. Lehden lukijoita Jyrki Itäsalmi kehottaa pitämään suhde Jeesuksen Kristukseen kunnossa.

– Ja pitäkää lähimmäisistänne huolta niin kuin itsestännekin, ja välittäkää itsestänne! Älkää heittäkö Jumalan antamaa elämää hukkaan. Vaikka itsestä ei aina tunnukaan, että elämälämme olisi jotain merkitystä, voimme olla siunaukseksi kanssakulkijoillemme.

Sana Karmel-vuorelta 5

Seurakunnan epäonnistuminen

Andrey Teplinsky

Ajanlaskumme ensimmäisellä vuosisadalla seurakunta (joka koostui juutalaisista ja pakanoista) oli hyvin yhteydessä juutalaisiin juuriinsa. Mutta jo vuosien 57 ja 58 vaiheilla, kirjoittaessaan kirjettänsä roomalaisille, Paavali tunnisti, mikä vaara piili pakanoiden asenteessa juutalaisia kohtaan. Hän näki edeltä ongelmat ja varoitti pakanoita omahyväisestä ja korskeasta ajattelusta.

Sitä mukaa kuin pakanauskovien määrä kasvoi, heidän vaikutusvaltansaakin kasvoi, mikä johti lopulta kristinuskon irtaantumiseen juutalaisista juuristaan. Monet pakanauskovat tulkit-sivat temppelein hävityksen vuonna 70 jkr. ja Jerusalemin hävityksen

vuonna 135 jKr. Jumalan juutalaisille langettamana tuomiona siitä, että he olivat hylänneet Messiaansa. Ajan kuluessa varhaiset kristilliset johtajat päättelivät, että juutalaiset eivät muuttaisi mieltään Jeesuksen suhteen, ja näkivät juutalaiset evankeliumin vihollisina – kirottuna kansana.

Nämä tekijät synnyttivät uskomuksen, että kristillinen seurakunta korvasi Israelin asemassa ja liitossa.

Tämä oletamus on tietämättömyyteen perustuva virhe. Uusi testamentti ei sano missään, että seurakunta korvaa Israelin, eivätkä apostolit väitä koskaan mitään sellaista. Tämä uskomus (ja siitä kumpuava opetus) juontaa juurensa monien vaikutusvaltaisten, varhaisten kirkkoisien kirjoituksiin.

Kristinuskon ero juutalaisista juurista

Kun evankeliumi levisi kautta muinaisen tunnetun maailman, Aleksandrian, Efesoksen ja Rooman kaltaista kaupungeista tuli pakana-kristillisyyden keskuksia. Useat varhaisista kirkkoisista olivat miehiä, jotka rakastivat Herraa ja kilvoittelivat eläkkeen pyhää elämää. Mutta moni heistä luki Raamatua pikemminkin kreikkalaisesta kuin juutalaisesta käsin, ja se johti aivan yleisesti harhaoppiin.

He alkoivat käsitellä Raamatun kertomuksia allegorioina kiinnittä-mättä huomiota tekstin alkuperäi-

seen asiayhteyteen. Juutalaisvastaiset lausunnot syvensivät kristinuskon eroa sen juutalaisista juurista ja avasivat oven antisemitistisille näkemyksille seurakunnan sisällä. Lopulta jotkut kristityt sortuivat vainoamaan juutalaisia. Surullista on, että tätä vahingollista erhettä opetetaan yhä terveenä oppina monissa raamattukouluissa kaikkialla maailmassa.

Origenes oli varhaisen kristinuskon päähahmoja (185–254). Hän oli saanut vaikutteita helleenisestä filosofiasta, ja hän kehitti Raamatusta allegorisen tulkinnan, jonka hän peri mentoriltaan Klemens Aleksandrialaiselta. Hänen kirjoituksillaan oli suuri vaikutus seurakuntaan. Hän opetti, että Israelia ei aseteta koskaan ennalleen, vaan se on Jumalan hylkäämä.

Ja me sanomme luottamuksella, että heitä (juutalaisia) ei koskaan aseteta ennalleen heidän aikaisempaan asemaansa. Siksi voimme nähdä, että Jeesuksen tulon jälkeen juutalaiset hylättiin kokonaan, eivätkä he omista nyt mitään siitä, mitä pidettiin heidän muinaisena viitettä mistään Jumaluudesta, joka asuisi heidän keskellään. Sillä heillä ei ole enää profettoja eikä ihmeitä, joista löytyy jälkiä vielä huomattavassa määrin kristittyjen joukosta, ja jotkut heistä ovat huomattavampia kuin kukaan niistä, joita oli juuta-

laisten keskuudessa; ja näistä me voimme todistaa itse, jos meidän todistuksemme kelpaa... Ja nämä onnettomuudet he ovat kärsineet, koska he olivat mitä häijyyn kansakunta, joka, vaikka oli syyllinen moniin muihin synteihin, ei ole saanut niin ankaraa rangaistusta vielä mistään muusta kuin niistä, jotka tehtiin meidän Jeesustamme vastaan. (*Origenes, Celsusta vastaan 4:22 ja 2.8, Ante-Nicene Fathers 4:506 ja 4:433*)

Origenen asenne juutalaisiin oli tuomitseva ja halveksuva, ja hän oli ikävä kyllä erittäin vaikutusvaltaisen.

Seurakunnasta tuli uusi Israel

Augustinus (354–430), Hippon piispa (Pohjois-Afrikassa), vahvis-ti tätä juutalaisvastaista ajattelua opettaen, että seurakunnasta tuli uusi Israel. Tämä suunta tunnetaan korvausteologiana.

Sillä jos me pidämme vakain sydämin kiinni Jumalan armosta, joka on meille annettu, me olemme Israel, Abrahamin siemen. Meille apostoli sanoo: ”sillä te olette Abrahamin siemen”... Älköön siis yksikään kristitty pitkö itseään vieraana nimelle Israel. Kristitty kansa on siis pikemminkin Israel, ja se on myöskin Jaakobin huone; sillä Israel ja Jaakob ovat yksi ja sama. (*Augustinus, Exposition on the Book of Psalms, Nicene and Post-Nicene Fathers 1-08:550*)

Seurakunnan tohtori

Johannes Krysostomos (354–407) oli myös vaikutusvaltaisia kirkkoisii. Hänen nimensä on suomeksi ”kultakurkku”. Valitettavasti hän käytti sanojaan usein kylvämään pahan-suopaisuutta ja pilkkaa. Ollessaan Antiokian piispana hän kannusti kristittyjä olemaan antisemitistisiä. Hän käytti näkyvää asemaansa saarnataksaan juutalaisia vastaan ja opettaaksen kristityille, että juutalaiset olivat syyppäitä Kristuksen surmaamiseen. Kirjassaan *The Conflict of the Church and the Synagogue* James Parkes esittelee Krysostomoksen juutalaisia koskevien saarnojen ydinsanomien:

Psalmi 37, hän toteaa, että he uh-

rasivat poikiaan ja tyttäriään paholaiselle: he tekivät luonnonvastaisia; ja vyöryttivät perustaltaan sukulaissuhteiden lait. Heistä on tullut pahempia kuin ovat villit pedot, ja ilman syytä, omin käsin he murhaavat omia jälkeläisiään, palvoakseen kovia paholaisia, jotka ovat elämämme vihollisia (Saarna 1:6). Juutalaisten synagogat ovat epäjumalien ja paholaisten koteja, vaikka heillä ei olekaan niissä mitään kuvaa (Saarna 1:3, perustuu Jeremia 11). Ne ovat jopa pahempia kuin pakanoiden sirkukset (Saarna 1:3). Pelkkä ajatuskin, että menisi kirkosta synagogaan, on jumalanpilkkua (Saarna II:3); ja juutalaiseen Pääsiäiseen osallistuminen on Kristuksen solvaamista. Jos joku on juutalaisten kanssa juuri sinä päivänä, jona he murhasivat Jeesuksen, hän varmistaa sillä, että Tuomion Päivänä Hän sanoo:

”Mene pois luotani: sillä sinä olet seurustellut murhaajieni kanssa” (Saarnat III:5 ja VI:8). Juutalaiset eivät palvo Jumalaa vaan paholaisia (Saarna I:6). Jumala vihaa heitä ja on aina vihannut heitä, mutta koska he murhasivat Jeesuksen, Hän ei salli heille aikaa katumiseen (Saarna VI:1). Koska on selvää, että Jumala vihaa heitä, kristittyjenkin velvollisuus on vihata heitä... sillä kenen rakkaudella Kristukseen ei ole rajoja, älköön hänellä olko rajoja taistelusaan niitä vastaan, jotka vihaavat Häntä (Saarna VII:1). ”Minä vihaan juutalaisia”, hän huudahtaa suorin sanoin, ”sillä heillä on Laki ja he solvaavat sitä”. (*A study in the Origins of Antisemitism, New York: JPS, 1934, 164–166.*)

Nämä vihaa uhkuvat väitteet tavoittivat tuhansia ihmisiä. Seura-

raavan polven kristityt opiskelivat hänen kirjoituksiaan. Itäinen Ortodoksikirkko ja Katolinen kirkko julistivat hänet jopa pyhimykseksi ja ”Seurakunnan tohtoriksi”. Selväkin selvempää on, että hän ei tuonut seurakuntaan parantavaa sanomaa, vaan päinvastoin lisäsi syytettä epäsovun rovioon ja juutalaisvihaan.

Ankara vaino pääsi valloilleen

Keskiaikaan tultaessa (400-luvulta 1400-luvulle) seurakunta oli täysin irtaantunut juutalaisista juuristaan, ja sen lisäksi kristilliseen teologiaan oli pesiytynyt vankka antisemitismin pohjasävy.

Martti Luther (1483–1546), augustinolaismunkki, johti reformaatiota. Hän ymmärsi ja opetti aivan oikein, että pelastusta ei voi ansaita inhimillisin yrityksin. Sen voi ottaa vastaan ainoastaan Jumalan armon ilmaisen lahjana uskosta Jeesukseen. Tämän miehen opetus vaikutti syvästi protestanttisen perinteen oppeihin ja länsimaiseen sivilisaatioon.

Luther yritti vuosikausia saada juutalaisia kääntymään Jeesuksen puoleen. Aluksi hän oli heitä kohtaan lempeä ja kärsivällinen, mutta elämänsä lopulla hän katkeroitui.

Vuonna 1543 Luther julkaisi juutalaisvastaisen tutkielman nimeltä ”Juutalaisista ja heidän valheistaan”, jossa hän sanoi hirvittäviä asioita juutalaisista.

Mitä meidän kristittyjen pitää tehdä tämän kiroton, juutalaisten hylkiörodun kanssa?... Ensiksi heidän synagogansa tai koulunsa on syytettävä tuleen ja haudattava ja peitettävä maalla se, mikä ei pala, niin ettei kukaan enää koskaan näe niistä kiveä eikä tuhkaakaan.

Tämä tehtäköön Herramme ja kristinuskon kunniaksi... Toiseksi neuvon, että heidän talonsakin pyyhkäistään maan tasalle ja tuhotaan. Kolmanneksi neuvon ottamaan heiltä pois kaikki heidän rukouskirjansa ja Talmud – jumalanpilkkua... kirjoituksensa, joissa

opetetaan sellaista epäjumalan palvelusta, valheita, kirouksia. Neljänneksi neuvon, että heidän rabbejaan kielletään tästä lähtien opettamasta kuoleman ja jäsenten menetyksen uhalla... Viidenneksi neuvon, että juutalaisilta poistetaan kokonaan kulkuluvat maanteilla, sillä heillä ei ole mitään asiaa maaseudulle, koska he eivät ole maanomistajia, viranomaisia, kauppiaita tai muita sellaisia...

Kuudenneksi neuvon, että heiltä kielletään koronkiskonta, ja että heiltä otetaan pois kaikki käteinen raha ja hopeatai kulta-arteet ja laitetaan varmaan talteen... Seitsemänneksi suosittelen, että nuorten ja vahvojen juutalaisten miesten ja naisten käsiin laitetaan varsta, kirves, kuokka, lapio tai värtsin ja annetaan heidän ansaita leipänsä otsansa hiessä, niin kuin Adamin lapsille määrättiin (1. Moos. 3:19).

Lyhyesti sanoen, hyvät ruhtinaat ja jalosukuiset, te, joilla on hallintonne alaisuudessa juutalaisia: jos minun neuvoni eivät miellytä teitä, keksikää itse parempia, niin että te ja me kaikki voimme vapautua tuosta sietämättömästä, pirullisesta taakasta – juutalaisista... Ja te, arvoisat herrasmiehet ja ystävät, jotka olette pappeja ja saarnamiehiä, tahdon muistuttaa teitä uskollisesti virallisesta velvollisuudestanne, niin että te puolestanne voitte varoittaa seurakuntalaisianne siitä heitä kohtavasta iankaikkisesta vaivasta, niin kuin te osaatte tehdä, nimittäin, että heidän on varottava juutalaisia ja vältettävä heitä niin paljon kuin mahdollista. (*Juutalaisista ja heidän valheistaan, Tri Martti Luther.*)

Martti Luther oli kristinuskon reformaation alkuunpanija. Mutta on tärkeää myöntää se suuri vahinko, jonka hänen äärimmäinen juutalaisvihansa aiheutti.

Lutherin valheellinen opetus, joka on täysin epäraamatullista, kuvaa juutalaiset pahana kansana ja Kristuksen murhaajina, ja se päästi lopulta valloilleen ankan vainon.

Lähes 2000 vuotta vainoa

Ristiretkien aikana tuhansia juutalaisia tapettiin. Juutalaiset karkotettiin monista maista, joihin he olivat asettuneet asumaan, ja heidät pakotettiin asumaan erillisissä getoiksi kutsutuissa yhteisöissä. Juutalaisten synagogien tuhoamiset, juutalaisten pyhien kirjojen polttamiset, julkiset teloitusket ja pogromit kulkevat tummana juovana juutalaisten historiassa ja ovat synkimpiä ja häpeällisimpiä tekoja, joissa seurakunta on koskaan ollut aktiivisesti mukana.

Lähes 2000 vuotta jatkunut vaino ja juutalaisviha kulminoituu kuuden miljoonan juutalaisen järjestelmälliseen tuhoamiseen natsien holokaustissa, ”kristityssä” Euroopassa.

Paluu juutalaisille juurille

Meidän täytyy myöntää ja tunnustaa seurakunnan juutalaisvihaa ja -vainoa täynnä oleva historia. Korvausteologian kylvämä valhe on levinnyt vuosisatojen ajan syvän lailla kristillisissä piireissä.

Mutta ei ole liian myöhäistä katu-tua Jumalan edessä näitä syntejä ja isiemme syntejä Hänen kansaansa vastaan. Kristittyjen on noustava vastustamaan kasvavaa juutalaisvihaa meidän aikamme maailmassa. Meidän velvollisuutemme on palata alkuperäiseen evankeliumin sanomaan ja sen juutalaisille juurille.

Andrey Teplinsky asuu Haifassa ja palvelee Herraa messiniaanisessa seurakunnassa Karmel-vuoren huipulla. Hän on perustanut Carmel Streams -nimisen palvelutyön, joka järjestää seminaareja ja konferensseja sekä opinto- ja esirukousmatkoja Israelissa. Andrey on naimisissa ja hänellä on kolme lasta.

Fredrik Ekholmin Israel -kronikka

Elämme tapahtumarikasta aikaa, varsinkin jos olet aktiivinen Israel-työntekijä.

Kuten mainittiin viime numerossa, olimme lehtimajanjuhilla syys-lokakuun vaihteessa.

Viimeinen koko päivä (perjantai 6.11) oli rukousta eri maiden ja maanosien puolesta. Päivä päättyi iltajuhlaan, joka oli tosi juhlallinen. Oli pari hyvää lyhyttä puhetta, mutta mainittakoon erikseen israelilainen ylistystiimi, joka oli erittäin tasokas, mutta ennen kaikkea voideltu ja jopa profetaalinen. Välillä joku rukoili laulujen välissä siinä samassa flowssa – virrassa kuin ylistäjät.

Minut pyydettiin yhtäkkiä yleisöstä eteen rukoilemaan estradilta. Mikä haaste, koin sen vaativaksi, mutta sain jotain rukoiltua. Muistan, että rukoilin mm. että me läsnäolijat, kaikki saisimme ja että Herra synnyttäisi meissä rukouksen hengen, ja että me astuisimme murinakkoon Israelin puolesta ja saisimme jollain tavalla ottaa kutsuksi

▼ Pommisuojaja pitää olla oikeastaan 50 m välein, että asukkaat ehtivät suojaan, koska he ovat lähellä Gaza. Tässä näkee Gazaan. Sderot kaupungista vanha pommisuoja, joka on kävelyreitillä.

ja taakaksi Herralta rukoilla Jumalan omaisuuskansan puolesta.

Vajaa puoli vuorokautta tämän jälkeen Hamas hyökkäsi Israeliin. Voin sanoa, että sen jälkeen sain itse tietynlaisen taakan rukoilla Israelin puolesta. Varsinkin, kun Israelia vastaan on tehty niin julmia rikoksia. Se ei ole lamaanuttanut minua, vaan pikemminkin johtanut toimimaan ja osallistumaan prosessiin, ottamaan selvää faktoista, siitä mitä tapahtuu jne. Olen saanut päivittäin paljon tietoa Israelista suoraan suurlähettiläältä, Israelin valtion päivittäisistä uutisista sekä Israelissa toimivilta järjestöiltä, kuten ICEJ, Jerusalem Rukousamiaisen johtajalta ym. Minulla on myös ystävä, joka on Israelin armeijassa, joka lähettää päivittäin tiedotuksia ja kuvia rintamalta. Tilanteesta saa totuudellisen ja uskottavan kuvan demokraattisesta maasta, joka toimii sodan lakien ja periaatteiden mukaan ja joka on myös kansainvälisten laillisten toimijoiden tunnustama (maailmassa). Toiminnassani on ollut kyse Israel-kokouksissa puhumisesta, rukoukokouksiin osallistumisesta fyysisesti ja zoomin kautta. Mutta ennen kaikkea päivittäistä rukousta ja tilanteen nostamista Herran eteen.

Valtamedia

Israel ei taistelee siviiliväestöä vastaan. Jos katsoo päivittäisiä TV-uutisia ja päivälehtiä, kuvaukset

ovat kaukana todellisuudesta. Valitettavasti Hamas vaikuttaa uutisvirtaan itsensä hyväksi ja se ei ole totuudenmukaista. Miten maailma voi uskoa Hamasin manipuloitua uutisointiin? Gazan palestiinalaiset ja Hamas eivät ole yhtä ja samaa. Kärsin Gazan väestön kanssa, joka elää pelossa omia johtajiaan kohtaan siellä, missä ihmisarvo ja elämä eivät merkitse paljoa.

Gaza voisi olla keidas, Lähi-idän Singapore. Sellainen se oli Israelin hallinnon aikana vuosina 1967-2005. Silloin aluetta kehitettiin. Rakennettiin ostoskeskuksia ja kasvihuoneviljelmää, jotka antoivat gazalaisille työpaikkoja. Silloin talous toimi, kuten sen kuuluu, koska Israel loi tulonlähteitä mm yritystoiminnan kautta. Israel korjauksensa ja uudisti suuren Shifasairaalan kansainväliselle tasolle 1980-luvulla, 1000 sänkyäpaikalla. Siellä Hamas pyörittää toimintaansa, pohjakerroksissa sekä tunneleissa ja varastoissa sairaalan alla.

Hamas on rakentanut tunneleita ja hallintoaan aina sairaaloiden ja muiden julkisten rakennusten alle. Myös rakettien laukaisualustat ovat sairaaloiden, koulujen, moskeijojen ja YK:n hallintorakennusten vieressä. Noin 20 % kaikista raketeista, jotka ammutaan päätyvät Gazaan ja tappavat siviiliväestöä ja aiheuttavat aineellisia vahinkoja. Ainoastaan lokakuun 7. päivästä laskien on

▼ Kuuden metrin korkea betonimuuri suojaa päiväkotia tulevilta raketeilta. Päiväkodin sisällä oli myös suoja, joihin lapset ovat oppineet juoksemaan, kun sireenit soivat.

rekisteröity yli 1100 rakettia sodan aikana 30 marraskuun mennessä, jotka ovat pudonneet oman alueen sisälle. Mikä kärsimys Gazan yli 2 miljoonalle palestiinalaiselle! He ansaitsevat paremman elämän.

Israel on tehnyt paljon alueen vakauttamiseksi ja rauhan ja yhteisymmärryksen luomiseksi. Israel on palvellut Gazan ihmisiä monta 100 päivittäisellä kuljetuksella, joissa on ruokaa ja tarvikkeita sekä palvelee internetillä, vedellä ja sähköllä.

Tällaista Hamasin hallinnon tulisi hoitaa kaikella sillä valtavalla tuella, jota maailmanyhteisö antaa Gazaan, mutta valitettavasti he käyttävät näitä varoja sotatarvikkeisiin ja kalliisiin tunneleihin eivätkä gazalaisten palvelemiseen. Tästä ei juurikaan nähdä mitään mediassa, vaan jatkuvasti Israeliin kohdistuvaa kritiikkiä. Miksi sitä ei osoiteta oikeaan osoitteeseen? Sitä paitsi Hamasin johtajat ovat rikkuneet miljonääreiksi niin sanoituilla "humanitaarisilla" avustuksilla. En voi ymmärtää, että maailma ei tahdo nähdä todellisuutta ja totuutta. Miten monissa uutislähetyksissä voidaan verrata demokraattista Israelia terroristeihin?

Antisemitismi lisääntyy

Tänään antisemitismi kasvaa nopeasti ympäri maailmaa, ja juutalaiset kokevat pelkoa ja epävarmuutta kaikkialla, ainoastaan siksi, että he

ovat juutalaisia. Lokakuun lopussa raportoitiin, että Lontoossa antisemitismi nousi 1300 % yhdessä viikossa. On kumma, että Israel ei saisi puolustaa itseään, vaan pitää kiltisti odottaa vielä pahempaa hyökkäystä Hamasilta, minkä he ovatkin avoimesti kertoneet. Puhutaan ihmisoikeuksista ja kaikkien kansallisuuksien ja etnisten ryhmien hyväksymisestä. Miksi se ei koske juutalaisia? Se mikä tapahtui 7. lokakuuta vastaa holokaustin tapahtumia. Olemme kaikki olleet yksimielisiä siitä, kuinka kauheaa yli 6 miljoonan juutalaisen massamurhaaminen oli. Olemme toistaneet: Never again, ei koskaan enää. Silti näemme, kuinka historia on nyt toistamassa itseään samoilla antisemitistisillä voimilla. Suomi on laissa säätänyt, että avoin antisemitismin levittäminen on laitonta. Meidän pitää taistella antisemitismia vastaan kaikissa sen muodoissa, joilla se näyttää rumat kasvonsa.

Israelilaisten trauma

Lisäksi haluan sanoa, että mediassa ei ole myöskään nostettu esille, millaiset traumat ja vaikeudet Israel on kohdannut julmien tapahtumien jälkeen. Tämä on koskettanut kaikkia ihmisiä koko maassa. 380 000 reserviläistä on kutsuttu palvelukseen. Ei ole kuvattu sitä todellisuutta, että Gazan viereinen alue on kokonaan tuhouttu ja poltettu. Tämä on koskenut 20 kylää ja Sderotin kaupunkia. Vuosikymmenien ajan kehitetty ja kauniisti rakennettu alue lähellä Gaza on tuhouttu. Olen käynyt siellä. Alueen asukkaat on nyt evakuoitu. Samoin väestö on evakuoitu pohjoisen alueelta, missä Hizbollah häiritsee. Yhteensä 250 000 ihmistä asuu tilapäisessä majoituksessa ympäri maata ja myös teltoissa. Työpaikkojen ja koulujen jättäminen on katastrofaalista, heille samoin kuin tietysti gazalaisille. Tiedämme syyn kaikkeen tähän emmekä unohda sitä riippumatta siitä, mitä media välittää. Me kaikki tiedämme, kuinka kalliita mainitut turvatoimenpiteet on Israelille.

Tiedämme, että Juutalaiset pääosin viikoittain käyvät synagogassa, lukevat Toraa, eli Vanha testamentia ja elävät niiden arvojen mukaan, Juutalais-kristillisten arvojen ja maailman kuvan mukaan. Heidän on erittäin vaikea ymmärtää, kuinka julmia tekoja on suoritettu heitä

© Madelen Rabb

vastaan. Tämä koskettaa tavalla tai toisella kaikkia mm ystävien ja sukulaisten kautta.

Israel oli täysin syytön tähän ja silti maailma on jo näköjään unohtanut teurastamisen ja kääntynyt heitä vastaan.

Rukoilkaamme heidän puolestaan. Raamattu kehottaa meitä: "lohduttakaa minun kansaani, sanoo Herra." Jes 40:1

Israelin tukitapahtumat 29.11.2023

Mielenilmausten takana on valtakunnallinen Israel-ystävyysoimikunta, johon kuuluu noin 15 Israelin ystävyysjärjestöä. Ajankohta on päivälleen sama kuin se, jolloin YK päätti 29.11.1947, että juutalaisvaltio on perustettava.

Olimme mukana Vaasassa samaan aikaan, kuin Helsingissä ja muissa kaupungeissa järjestettävissä tilaisuuksissa, noin 25 eri paikkakunnalla. Tarkoitus oli osoittaa tukea ja solidaarisuutta Israelia kohtaan sekä vaatia kidnapattujen vapautumista. Koen, että on kunnia-asia tukea Israelia, joka on Sanan mukaan Jumalan maa, ja juutalaisia, Jumalan omaisuuskansaa, nyt kun heidän olemassaolonsa on uhattuna.

© Madelen Rabb

▲ Luin Israel-ystävyysoimikunnan avoimen kirjeen Suomen ulkopoliittiselle johdolle.

▲ Vaimoni Kerstin (vas.) ja Maria Dahlgren.

▲ Tanja Knuts (vas.) ja Linda Vähäkangas, molemmat opettajina Vaasan Kristillisessä koulussa.

puolesta!

2. Aikakirja 20:15b sanoo: "... Älkää pelätkö älkääkään arkaalko tuota suurta sotajoukkoa, sillä tämä sota ei ole teidän vaan Jumalan."

"Emmehän me taistelee verta ja lihaa vastaan vaan hallituksia ja henkivaltoja vastaan, tässä pimeydessä hallitsevia maailmanvaltiaita ja taivaan avaruuden pahoja henkiolentoja vastaan." Ef 6:12

Kirjoittaja, Fredrik Ekholm on Israelin kunniakonsuli.

Tosimies lukee

KEHON KELLOA TAAKSEPÄIN

Jo neljännesvuosisadan lääkäriä toimintu Jan Sundell viitoittaa kokonaisvaltaisesti tietä terveempään ja parempaan elämään. Hänet tunnetaan sosiaalisessa mediassa nimellä Mr Body. Hänellä on siellä valtaisa määrä seuraajia. Kehonrakennuksen saralla Sundell on SM-tasolla palkintoja saavuttanut kilpailija.

Kirjassa lähdetään liikkeelle ”aivan kohdun lämmöstä” ja lapsen saavuttua ”kylmään maailmaan” Sundell tuo esille monia karikoita, joiden hän on ammatissaan lääkäriä todennut saavan aikaan ongelmia ja ennenaikaista ”rapistumista” ihmisen elämässä.

Hän käsittelee mm. alkoholin osuutta vanhenemiseen. Alkoholi ja tupakka ovat vaarallisuusasteen alkupäässä vanhenemisessä. Tupakan on todettu vaikuttavan kymmenien eri sairauksien syntyyn. Samoin Sundell nostaa esiin ylensyömisen, mikä länsimaissa vaikuttaa olevan enemmän sääntö kuin poikkeus. Hormonien tasapainoa käsitellään myös niin miesten kuin naistenkin elämässä.

Jo kirjan alkupuolelle todetaan kuinka vanhenemisessä on mukana geeniemme osuus sekä ympäristötekijät, mutta elintavoillamme voimme suuresti vaikuttaa asiaan. Suolan liikakäytöstä varoitetaan ja sokerin kokonaissaantiin puututaan.

Jan Sundell
Hidasta vanhenemistä
Kuinka käänntä kehosi kelloa taaksepäin
Docendo, 2023

Kirjassa luodaan katsaus tilastoihin, missä japanilaiset on eliniän ennusteessa korkealla ja suomalaiset 21. sijalla. Välimeren ruokavalion todetaan olevan hyväksi terveydelle.

Ikääntyvän miehen testosteronitason mittausta Sundell suosittelee, jos miehen oireilu viittaa voimakkaasti alentuneeseen tasoon.

Kirjan lopussa on esimerkkihenkilöitä, jotka ovat ottaneet itseään niskasta kiinni ylipaino-ongelmien suhteen ja lähinnä saliharjoittelun avulla oppineet pitämään aisoissa niin levon-harjoitteiden kuin ravinnon sopivan suhteen.

Kirja sisältää myös todisteita kuvien muodossa muutoksesta, minkä muuttunut ote elämään on saanut aikaiseksi niin miehen kuin naisenkin ulkoisessa olemuksessa.

Samuel Saresvirta

MIEHEN JALOKIVI

Helsinkiläinen vapaa toimittaja ja kirjailija Helen Partti on kirjoittanut varsin mielenkiintoisen kirjan suuresta tabusta eli miesten erektionhäiriöistä. Peniksen viisaus -kirja avaa aihetta rohkeasti mutta myös lempeästi – paikoitellen sopivasti jopa pilke silmäkulmassa. Vaikeistakin asioista voi keskustella muutenkin kuin otsa rypyssä ja faktoja luellen.

Kirjan ytimen muodostavat miesten ja naisten aidot kokemukset ongelmista. Miehet kuvaavat omin sanoin, mitä seksuaalisuus heille merkitsee, ja millaisia ratkaisuja he ovat rakkauselämässään löytäneet. Kumppanit puolestaan kertovat, miten he ovat reagoineet ja pyrkineet olemaan avuksi. Vaikka jokainen kertomus on omakohtainen ja erilainen, jokaisessa on jotain samaistuttavaa.

Kirja käy lisäksi yleistajuista vuoropuhelua lääkäreiden, seksuaaliterapeuttien, seksityöntekijöiden ja tutkijoiden kanssa. Se paneutuu eturauhassyöpään sairastuneiden miesten ja heidän kumppaniensa muuttuneeseen todellisuuteen. Se pohtii mieskuvan murrosta ja käy ostoksilla seksikaupassa. Peniksen viisaus lisää niin miesten kuin naistenkin ymmärrystä siitä, mitä

Helen Partti
Peniksen viisaus
Docendo, 2023

itse kukin voi tehdä parantaakseen omaa ja kumppanin seksuaalista nautintoa.

Miesten koodistossa erektio-ongelmista ei puhuta, vaikka niissä ei ole mitään, mitä pitäisi hävetä. Asia on arkipäivää jokaiselle miehelle josain vaiheessa.

Nykyajan mies keikkuu epäilemättä monisyisten ristiriitaisten vaatimusten ja ihanteiden aallokossa, eikä niitä ole syytä vähätellä. Esimerkiksi menestymisen paine on miehillä kovempi kuin naisilla. Työstressi on monen miehen arjessa korkea. Työ vie entistä enemmän psyykkistä energiaa, mikä verottaa fyysisistä jaksamista. Tutkija pohdii, ovatko miehet niin uupuneita työpaikalla suorittamisesta, että mehut eivät enää riitä sänkykamariin. Vielä muutama vuosikymmen sitten isät eivät kantaneet töitä kotiin työpäivän jälkeen.

Tavallinen erektiohäiriön syy on ikä. Syytä voi löytyä myös sairauksista, lääkkeiden sivuvaikutuksista tai alhaisista testosteronitasoista. Usein ongelmat johtuvat haluttomuudesta ja kiihottumisvaikeuksista tai elintavoista ja elämäntilanteista. Lääketieteelliset syyt, esimerkiksi verenpainetauti, sepelvaltimotauti ja diabetes, täytyy sulkea pois tai oikeen syy selvittää. Psykologiset tekijät on aina otettava huomioon. Oman seksuaalisen kehityksen kaa-

ri voi sisältää tapahtumia, joiden vaikutusta ei välttämättä itse edes käsitä; joskus ne aukeavat vasta seksuaaliterapiassa.

Suomessa sairastetaan myös naapurimaita enemmän sydän- ja verisuonisairauksia, mikä osaltaan selittää erektiohäiriölääkkeiden korkean menekin; erektiohäiriölääkkeitä määrätään toisin sanoen sekä erektiohäiriöihin että keuhkovaltimotauhin hoitoon, joskin annostus on erilainen.

Millaisista tykötarpeista miehinen mies on tehty? Niin sanottuun täydellisyyteen riittää, ainakin monen suomalaismiehen tapauksessa, halutaan olla ”vähän niin kuin meidän isä”: turvallinen, perheestään huolehtiva mies, joka ei ole ilkeä. Havainto herättää ristiriitaisia ajatuksia: toisaalta isän puhumattomuudesta kärsitään ja toisaalta isään halutaan samaistua. Vahvan identiteetin luominen ei ole selvästikään yksinkertaista.

Ihannemiehen ominaisuuksiin kuuluu myös seksuaalinen itsevarmuus. Monikaan poika tuskin pystyy arvioimaan, onko omalla isällä ollut sitä. Seksuaalista itsevarmuutta ei myöskään rakenneta yksin. Hyvä kumppani voi toimia peilinä ja vahvistaa seksuaalista itsetuntoa. Siihen riittävät hyväksytyt katse ja hyväksytyt sanat sekä sen osoittaminen, että mies on haluttava.

– Kun seksuaalisuuteen liittyy erektiohäiriöitä, kumppania kunnioittava ja ymmärtävä huomioiminen korostuu entisestään. Kommunikaatioaitojen harjaannuttaminen lienee itse kullekin elämänpitäinen tehtävä, tähdentää Helen Partti kirjan lopussa.

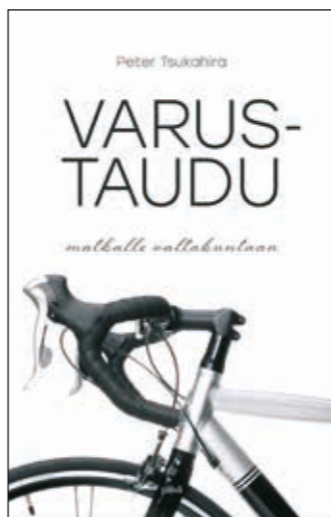
Kimmo Janas

VALMISTAUDU MATKALLE VALTAKUNTAAN

Haifan Karmel-vuorella sijaitsevan seurakunnan perustajajahmo Peter Tsukahira on kirjoittanut vuonna 2020 kirjan, joka suomennettiin vastikään v. 2023. Kustantaja on Päivä Osakeyhtiö. Peter Tsukahira vieraili kesäkuun 2023 alussa suomenetun kirjan julkistamistilaisuudessa

Tosimies lukee

Peter Tsukahira
Varustaudu matkalle valtakuntaan
Päivä, 2022

Järvenpään Arkki-seurakunnassa.

”Varustaudu matkalle valtakuntaan” valaisee alkuteksteissään lukijalle tilannetta, kuinka yllättävän vähän onkaan seurakunnassa todellisia opetuslapsia, jotka tavoitteellisesti jouduttavat omalla panoksellaan Jumalan valtakunnan tuloa maan päälle. Seurakunnissa on liian vähän niitä jäseniä, jotka ymmärtävät ja tietävät käyttää persoonallisia lahjojaan edistääkseen Jumalan valtakuntaa, kutsumuksensa mukaisesti. Efesolaiskirjeen 4. luvussa Jumalan Sana sanoo ”varustakseen kaikki”, siis seurakunnan jäsenet, siihen palvelutyöhön. Edistämään Jumalan lopullista päämäärää, Hänen valtakuntansa tuloa. Tsukahira tuoreessa kirjassaan paneutuu tämän teeman ympärille, jakaen lähes 400 sivuisen kirjan viiteen eri osaan; osa 1 ”Valtakunnan opetuslapset”, osa 2 ”Perustukset palautetaan ennalleen”, osa 3 ”Usko ja teot”, osa 4 ”Laki ja armo, osa 5 ”Kaikkialle maailmaan”.

Kyseiset viisi osaa jakautuvat 52 lukuun, joissa kirjan kirjoittaja tuo esiin omia kokemuksiaan ja havaintojaan seurakunnallisen elämäntyönsä aikana. Kirjoittaja kertoo omasta kääntymyksestään 1970-luvun alkuvuosina ja kuinka 50 vuoden mittainen uskonelämän taival on sisältänyt lähetystyönäyn etenemisen Amerikan mantereelta Japaniin ja lopulta Israeliin. Koke-

mukset vuosikymmenten saatossa Herran työtoverina ovat johdattaneet hänet puhumaan yhä voimakkaammin opetuslapsuutensa tärkeydestä. Opetuslasten hengellisen työn sitoutuneisuus kunkin omien lahjakkuuksien kautta johtaa vääjäämättä hedelmien tuottamiseen, ja ikäänkuin lumipallo lähtee etenevänsä saaden moninkertaistumisista. Kirjassa kunkin luvun jälkeen lukija saa pienen tehtävän, pohdintaosiossa 3 kysymystä sekä viimeiseksi rukousohjeen. Kirjaa on hyvä lukea palakerrallaan, aivankuin kirjoittaja sitä suosittelee. ”Varustaudu matkalle valtakuntaan”-kirjan äärelle on hyvä palata useasti, vaikka niinkin että lukee toistamiseen viimeksi lukemansa luku. Näin itse tein. Kirjan yhteydessä on syytä pitää Raamattu esillä, lukea esille tuotuja Raamatun jakeita rinnakkain. Kirjaa voi käyttää myös yhdessä ystävän kanssa, tai vaikka pienessä ryhmässäkin.

Vanhan ja Uuden testamentin lehdillä voimme seurata Israelin historian eri vaiheita ja kuinka Jumala vetää sanomallaan kansaansa puoleensa. Uppiniskaisuus ja epäjumalan palvelus kostautuu saaden pyhän kirjan sivuilla esiin siitä johtuvat seuraukset. Aivan samalla tavalla voimme havainnoida nykyaikamme, ero Raamatun Jumalasta saa aikaan järkyttäviä palvontamuotoja ja Jumalan aseman ja merkityksen elämän pyhyiden ja epäpyhyiden välillä. Tsukahira luottaa tätä samaa asiaa kirjan sivuilla ja tuo teoksen lopussa Elian aikakauden vastakainasettelun samankaltaisuuden verrattuna nykyajan aikaamme. Tsukahira nostaa esiin Elian aikana eläneen Ahabin ja Isebelin, heitä piirittäneen saatanaallisen epäjumalisuuden hengen verraten sitä tähän päivään. Elämme tänään 2020-luvulla hyvin samanlaisessa kontekstissa, myös Israeliin.

Näkemämme mullistukset koko maailmassa odottavat laajan opetuslasten joukon esiinnoitua. Polttavin profetaalinen näky on saada lisääntyvä joukko sitoutuneita opetuslapsia, joille Jeesus ja Jumalan valtakunnan läpimurto ovat ykkösasia. ”Varustaudu matkalle valtakuntaan”-kirja

alkulehdillä korostuu muutoksen tarpeellisuus ja loppulehdillä se ketkä muutoksen voivat tehdä, Jumalan Pyhän Hengen vaikutuksessa. Meitä haastetaan astumaan eturintamaan, seisomaan Jumalan antaman oman kutsumuksen takana. Auta ystävää löytämään oma kutsumus ja kulje sen rinnalla. Ja se tärkein kutsumuksemme on tehdä hedelmällisiä opetuslapsia, kun vaellamme kohti Jumalan valtakuntaa. Niin Israeliin kuin koko maailmassa.

”Nyt on aika valmistautua ja varustaa nuoria opetuslapsia kohtamaan tulevaisuudessa yhä vaikeampia haasteita ja seisomaan lujina uskossa”.

Vesa Liljamo

ISÄNÄ OLEMINEN

Teologian maisteri Teemu Potapoff työskentelee toimittajana, kolumnistina ja juontajana. Hän on pitkän mediauransa aikana työskennellyt televisiossa, radiossa ja podcastmaailmassa. Nyt Potapoffilta on ilmestynyt kirja Faija, jossa hän piirtää uudenlaista kuvaa suomalaisesta isyydestä. Hän on haastellut kirjaansa erilaisia isä erilaisissa elämäntilanteissa. Äänen pääsevät 24-vuotias nuori isä, sateenkaari-perheen isä, vankilassa ollut isä, yksinhuoltajaisä, suurperheen isä, uraputkessa taisteleva isä, vanhemmalla iällä isäksi

– Heti kirjan ensisivuilla hän aprikoi, pitääkö sitaatti ”Kuka tahansa mies voi olla isä, mutta täytyy olla tosimities ollakseen fajia” paikkansa. Mutta siitä tuli kuitenkin yksi kirjan kantavista ajatuksista. Fajiat onnistuvat ja tekevät mahalaskuja, mutta eivät anna periksi.

Isän rooli on laajentunut, josta on kiittäminen ajan henkeä mutta myös miehiä, jotka haluavat olla tärkeä osa lastensa elämää. Isä ei ole enää vain öisin kotona kääntymässä käyvä kasvoton hahmo, jonka tehtävänä on tuoda leipä pöytään. Nykyisät haluavat lastensa tuntevan itsensä isänsä rakastamiksi.

Teemu Potapoff myöntää, että hänellä on hyvin kompleksinen suhde sanoihin ”isä” ja ”isyyt”. Samaa aikaan, kun hän työstää omansa isänsä tekemä peruauttamattomia virheitä, hän pyrkii olemaan tyttärelleen paras mahdollinen isä.

Kaikki kirjaan haastatellut miehet suhtautuvat varsin samanlaisesti isyyteensä; lasten eteen ollaan valmiita tekemään lähes mitä tahansa ja olemaan oikeanlaisia roolimalleja kasvaville nuorille. Joukkoon olisi ehkä kaivannut myös jonkun soraäänänen eli miehen, joka ei ole sinut

Teemu Potapoff
Faija
Kirja isyydestä
Docendo, 2023

Tosimies lukee

► isyytensä kanssa.

Yllättävän monissa kertomuksissa miesten perhetautoista löytyy alkoholiongelmia – niin omia kuin vanhempienkin.

Potapoff toteaa kirjan loppusanoissa, että jos hän ns. edellisessä elämässään vältteli ajatusta isyydestä kuin ruttoa, nykyään hän on juuri se tyyppi, joka ylpeänä esittelee kuvia lapsestaan joka toiselle vastaantulijalle – halusivatpa he tai eivät.

Mielenkiintoista luettavaa, joka saa ajattelemaan myös omaa isyyttään eri näkökulmista.

SURMAAJASTA SONTIOKSI

Vuonna 1997 ilmestyi Mailis Janatusen kirja ”Koti nimeltä rakkaus”, jossa kerrottiin Pentti Olkkosen rankasta lapsuudesta, vankilakierteestä ja elämän käännekohdasta, kun mies kohtasi Kristuksen omalla vapahtajanaan Agape-kodissa Ruotsissa.

Kirkkonummelalainen draamaohjaaja, freelance-toimittaja ja kirjailija Liisa Kosonen on kirjoittanut nyt kirjan ”Pentti Olkkonen – Surmaajasta suntuiksi”, jossa seurataan miehen elämää edellisen kirjan ilmestymisen jälkeen. Raamattuopinnot ja työ maata kiertävänä Suomen Raamattuopiston evankelistana on sopinut miehelle, joka on mielellään liikkeessä. Myös suntion tehtävät ovat antaneet tärkeää sisältöä hänen elämäänsä.

Kirjassa ääneen pääsevät myös Pentti Olkkosen työtoverit Suomen Raamattuopistolta; toiminnanjohtaja

Liisa Kosonen
Pentti Olkkonen –
surmaajasta suntuiksi
Perussanoma Oy, 2023

ja Lauri Vartiainen, rehtori Marja-Kaarina Marttila, Pauli Tuohioja, evankelista Kari Salo ja muusikko, evankelista Pertti Kallio.

Pentti Olkkosen rikollinen taival alkoi jo varhain, kun hän puukotti jo yhdeksänvuotiaana opettajansa hengiltä ja joutui Muhoksen poikakotiin, jota hän itse kuvailee rikollisten peruskouluksi ja Kakolan taimitarhaksi. Se poikakoti oli hänen kertomansa mukaan pahempi kuin vankila. Henkilökunta pahoinpiteli poikia, jotka saivat elää jatkuvassa pelossa.

Uskoontulon jälkeen Olkkosen elämässä kaikki ei suinkaan muuttunut yhdessä yössä eikä vielä vuodessakaan. Alkoi pitkä ja raskas toipumisen prosessi, joka kuitenkin – Jumalan kiitos – tuotti tulosta.

Olkkonen on kokenut elämässään kolme armahdusta. Ensimmäinen oli presidentin armahdus, kun hän istui tuomiotaan Turun keskusvankilassa. Toinen armahdus oli, kun hän kohtasi Jeesuksen Kristuksen ja sai syntinsä anteeksi.

– Kolmas armahdus oli, kun Anita hyväksyi minut elämäntoverikseen. Rankasta taustastani huolimatta kelpasin hänelle aviopuolisoksi. Hän on suurin iloni, Pentti kertoo kirjassa.

Liisa Kosonen toteaa kirjan esipuheessa, että Pentin kokemaa täydellisen elämänmuutosta, vapautumista väkivallasta, päihteistä ja rikoksista kertoo vastaansanomattomasti Jumalan työstä ja muutosvoimasta meissä.

– Jumalan ”tallissa” ei ole toivottomia tapauksia, hän huomauttaa.

MIESTEN VUORO

Kristitty pari- ja perheterapeutti Elli Meklin julkaisi keuhkokuumeen alla aforismeja ja ajatelmia sisältävän kirjan ”Toivon päivityksiä”. Isänpäivän paikkeilla julkaistiin uusi teos ”Toivon päivityksiä – miesten vuoro”, eli siinä missä edellinen teos oli suunnattu pääasiassa naisille, nyt on miehille tarjolla miehenrooliin kannustavia ajatelmia ja runoja.

Kirjan teksteissä tarkastellaan miehuutta ja mieskuvaa. Meklin toteaa tänä päivänä monien odotusten ja paineiden kohdistuvan sekä mieheen itseensä että lähi-suhteisiin. Onko miehellä lupa itkeä ja näyttää haavoittuvuutensa? Tähän hän vastaa: ”Sinä saat itkeä. Ja silti olet mies”. Miten puhutaan puolison ja

lasten kanssa sekä omista että toisten tunteista ja tarpeista?

Kirjan kuvituksen on retrohenkisiä, varsin miehisii aiheita; autoja, lentokoneita, kalastusvälineitä, eräkuvia jne.

Elli Meklin toteaa ikkunoita erilaisten miesten elämään avautuneen hänelle terapiatyön ja omien läheisten elämänsä miesten kautta. Hän myöntää olevansa huolissaan miehistä. Monille nykymiehille riittämättömyys on jatkuva seuralainen. Miehen on oltava kaikille kaikkea, vaikka tuntuisi kuinka pahalta.

Kirjan teksteistä osa on tuttuja jo edellisestä kirjasta, mutta paljon on myös uusia, juuri miehille kohdistettuja tekstejä.

Elli Meklin
Toivon päivityksiä
Miesten vuoro
Aikamedia, 2023

Heti kirjan alkulehdillä Meklin toteaa, että miehuutta ei voi mitata mittanauhalla hartioista tai hauksesta. Eikä sitä löydy pyykkilautavatsastakaan, leposykkeestä tai pankkitilistä. Miehuus ei kaasutele BMW:llä eikä Audiilla. Miehuus on paljon enemmän, mies on paljon arvokkaampi. Meklin muistuttaa, että mies on Jumalan kuva, joka on

kutsuttu rakastamaan ja tulemaan rakastetuksi. Yksi kirjan syvällisempiä ajatelmia on: ”Vahvinta, rohkeinta ja vaikuttavinta, mitä mies voi tehdä, on polvistua yhä uudestaan taivaallisen Isän eteen rakkaitensa puolesta”. Voiko tuota enää paremmin ilmaista?

Elli Meklin toivoo, että naislukijatkin ottaisivat kirjan käteensä ja oppisivat sen kautta ymmärtämään miehen kohtamia haasteita ja toisaalta parisuhteen dynamiikkaakin paremmin. ”Tasa-arvoa ja arvostusta on se, että kumpikin, mies ja nainen, voivat ilmentää itseään sellaisina ihmisinä kuin ovat” hän painottaa kirjassaan.

Kirja tosiaan panee miettimään monia asioita uudesta näkökulmasta. Mielestäni kirja soveltuisi erittäin hyvin vaikka ryhmäkeskusteluiden pohjaksi.

JÄNNITYSTÄ TEMPELIVUORELLA

Lähi-idän kävelevä tietosanakirja Pekka Sartola on julkaissut jo 30. teoksensa, joka on samalla hänen David Ronin -sarjansa viides kirja. Uutuuskirjan tapahtumat sijoittuvat varsin ajankohtaisesti vuoteen 2023. Heti kirjan alkulehdillä tosin huomautetaan, että kaikilla julkisuuden henkilöillä, jotka mainitaan kirjassa, ei ole välttämättä ollut mitään tekemistä kirjassa kuvattujen tapahtumien yhteydessä. Lukijan kannalta onkin mielenkiintoista pyöritellä mielessään kirjan tekstiä ja mieltä, olisiko tämä sittenkin mahdollista.

Kirjan tekstistä välittyy Sartolan kiistaton tietous niin Temppevivuoresta, islamista kuin myös koko alueen konfliktistakin.

Sartola kuljettaa jännitysromaaninsa tapahtumia Israelin, Itävallan, Syyrian, Libanonin ja Venäjän kautta, kun Iranin tukemat terroristit,

Venäjän Wagner-joukot ja Israelin ulkomaantiedustelu Mossadin ammattilaiset ottavat yhteen.

Sartolan kirjatutuotanto voidaan jakaa kolmeen osaan; hengellinen kirjallisuus (16 teosta), faktakirjallisuus (13 teosta) ja jännityskirjallisuus (5 teosta). Minun on myönnettävä, että

Pekka Sartola
Temppevivuori
Ajanteos, 2023

olen tutustunut hänen niin hengellisiin kuin faktakirjoihinkin, mutta tämä uusin teos on ensimmäinen trilleri, jonka olen lukenut. Ehkä on syytä korjata tilanne, ja kaivaa esille nuo neljä aikaisemmin ilmestynyttä David Ronin -seikkailua.

Pekka Sartola on profiloitunut hengelliseksi kirjailijaksi, jonka johdosta hänen ansiokkaat kirjansa menevät helposti suurelta yleisöltä ohi suun. Tämä on tietenkin harmi, sillä jopa näistä jännityskirjoista välittyy aimo annos todellista tietoa Lähi-idän ja varsinkin Israelin tilanteesta, joka olisi ensiarvoisen tärkeää ihmisille nykyisen yksipuolisen tiedonvälityksen aikana.

Kimmo Janas

Hietalahti ja Pojat Oy

BETONIELEMENTIT

Softatalo AIDA Oy

HALUATKO SÄÄSTÄÄ ENERGIAA?

Säästetään kaukolämpöä, maakaasua, öljyä ja käyttövettä kiinteistöissä. Globaalisti ainutlaatuiset ja varmat järjestelmät toteuttavat n. 10-30 % säästöjä nopeassa takaisinmaksuajassa.

OTA YHTEYS, NIIN TEEMME TARJOUKSEN !

petri.aalto@aida-energy.com
www.aida-energy.com

CORONION

KYBERTURVALLISUUDEN ASiantuntijapalvelut

- Sähkönjakelu ja -tuotanto, vedenpuhdistus ja -jakelu, teollisuus
- Tuotannon kyberturvallisuuskartoitukset
- Asiantuntijana uudishankkeissa ja saneerauksissa asiakasta tukien
- Kyberturvallisuusarkkitehtuurin kehittäminen
- Havaintokyvyn kehittäminen
- Koulutukset

Ota yhteyttä: asko.tuomela@coronion.fi

coronion.fi
linkedin.com/company/coronion-oy

Uusi nettiosoitteemme:

skymissio.com

Raimo Peräkylä Oy

MAARAKENNUKSEN LAADUNVALVONTA & TESTAUS

raimoperakylaoy.fi

Evankeliointia Muikkumarkkinoilla

Ilkka Löytty

**Kesälahden
Muikkumarkkinat
järjestettiin 1.-2.7.2023
samaan aikaan
Lohikuningas soutu-
uistelukilpailun kanssa
Karjalan Kievarin
alueella, Kiteellä.**

Markkinoilta löytyi paikallisten herkkujen lisäksi paikallisia marjoja, käsitöitä, iloista seuraa, lapsille ohjelmaa, esityksiä, koruja, yhdistystori, tietoisukuja ja tietysti paistettuja muikkuja!

40. Puruveden Lohikuningas soutu-uistelukisa

Kilpailu täytti pyöreät vuosikymmenet, 40 vuotta kilpailustelua samaan tyyliin kisattuna! Vuosiin mahtuu kaikenlaista, ja kisasta on muodostunut perinne monelle ve-

▶ Matti ja Heikki Pukkila saivat 40. Puruveden Lohikuningas tittelin lisäksi 5000 € palkinnon.

nekunnalle. Puruveden Lohikuningas kilpailu järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna 1983. Tapahtuma on ollut perinteisesti viikko juhannuk-

sen jälkeen. Koronan takia kisoja ei järjestetty vuonna 2020, vaan ne siirrettiin vuodelle eteenpäin. Tänä vuonna kilpailussa oli 126

venekuntaa. Lohikaloja tuli puntarille 30 kpl, ja muita kaloja 33 kpl. Suurin lohikala venenumarolle 601, Pukkila Matti ja Heikki 4575 g taimen. Pukkilat saivat 40. Puruveden Lohikuningas tittelin lisäksi 5000 € palkinnon Kievarin markkina-alueella sunnuntaina iltapäivällä, onnittelet kaikkien sarjojen palkituille!

Kansainvälistä uutta ja hauskaa yhdessäoloa

Olimme SkyMissio ry:n osastolla Kesälahden muikkumarkkinoilla Kiteellä. Heti kun aloimme soittaa ja laulaa, naapuriteltilt ystävämme tulivat mukaan. Heitä oli nuoria miehiä ja naisia Uzbekistanista. He opiskelivat yliopistossa ja olivat täällä myös mansikanpoimijoina. He kuuluivat noric-edu -yhteyteen.

Nuorilla oli mukanaan myös omia ruokiaan, joita he tarjosivat markkinakansalle, meillekin. Ruoka oli hyvää, vaikka ensiksi uuden makuista. Suomalaiset muikut saivat vierailta myös ylistäviä lausuntoja.

Saimme kokea yhdessä olemisen riemua, vaikka ei ollutkaan aikaisempaa tuntemista toisistamme. Ystävyys on kiva asia.

Palo Sana viemiseen

Toni Sinitaivas kertoo tunnelman

▲ Punnituksen Markus Nousiainen ja Otto Malinen.

tapahtumassa olleen todella hyvä, ja hän on saanut kokea Jumalan johdatusta.

– Uskon Jumalan ohjauksen meidän teltallemme juuri ne henkilöt, joiden oli tarkoitus kuulla evankeliumin ilosanomaa. Lisäksi olemme levittäneet ilosanomaa myös kierrellessämme markkina-alueella.

Sinitaivas haluaa rohkaista Tosimiehen lukijoita, Jumala pystyy vapauttamaan menneisyyden taakoista.

▲ Me SkyMissio ry:n jäsenet toimimme viereisen teltan ihmisten kanssa yhdessä. He tulivat mukaan heti, kun Toni, Marko ja Taisto aloittivat musiikkisession.

– Minäkin olen saanut uusia näkökulmia elämäni ja elämänhalut ovat palanneet. Palo Jumalan sanan viemisestä eri puolilla maata on erittäin kova. On hienoa kulkea Herran johdatuksessa Hänen toivomaansa tietä.

▲ Toni Sinitaivas kertoo kokeneensa selvää Jumalan johdatusta.

▲ 1. sijan joukkuekisassa venekunnan Vladut ja Ruokkeen Pentti sekä Vasil.

Hän kehuu pitävänsä pohjoiskarjalaisista ihmisistä, joiden seurassa viihtyy kauppaan tehden. Kauppaa hän kertoo tehneensä niin Lapissa kuin esim. Turun seudulla, mutta Etelä-Suomeen hän ei suostu lähtemään.

– Täällä saa olla oma itsensä ja jutella ihmisten kanssa. Mehiläisvaha sopii niin omalle iholle kuin kengillekin.

Ryynänen haluaa toivottaa Tosimiehen lukijoille elämäniloa, ja runsaasti sitä.

▲ Matti Ryynänen kertoo viihtyvän pohjoiskarjalaisien ihmisten parissa.

Puhdas luonto

Matti Ryynänen kertoo löytäneensä torimarkkinat kymmenisen vuotta sitten.

– Tämä sopii eläkeläisikolle erittäin hyvin. Myyn mehiläisvaha, silmälasien pesuainetta, savisaippuuta, kuusen pihkaa eli luonnontuotteita. Yritän panostaa puhtaaseen luontoon.

USKOTKO JUMALAAAN – Ihan oikeasti?

Mitä on todellinen usko sinulle? Raamattu määrittelee sen näin: ”Usko on luja luottamus siihen, mitä toivotaan, varmuus siinä, mikä ei näy”. Mutta kun todellisuus rajusti koputtaa ovelle ja sinun on pakko avata? Silloin ei auta rennosti tyhjä julistus, jossa olet rakentanut ihmisen turvavallit ympärille, sillä kun olemassaolo tärisee ja maallinen turvallisuus väistyy, kantaa vain todellinen usko Jumalaan. Pietari käveli veden päällä, kun Jesus sanoi ”Tule!”, mutta pian hän näki aallot ja upposi, minkä jälkeen Herra nuhteli: ”Sinulla on niin vähän uskoa! Miksi epäilit?”. Helluntain jälkeen Pietarin usko parani. Ja me uudestisyntyneet Pyhällä Hengellä kastettuina tänään, millainen on uskomme? Uskomme todella Jesusukseen, Jumalan saanaan ja sen lupauksiin?

Onko sinulla ollut päiviä ja vuosia ilman turvattua tuloa, ja sinulla on mahdollisuus tulla ”ilman kattoa yllä pään” tai ruokaa päiväksi? Oletko kohdannut mahdottomia tilanteita, jotka vaativat välitöntä ratkaisua; esimerkiksi rengas puhki erämaassa, tai eksynyt kaupunkiin jossa tärkeä tapaaminen on varattu jne. Ehkä pahoinpitely tai äkillinen kuolema uhannut. Varmasti terveysongelmat

ovat tehneet ei-toivotun ja työkeän käynnin krooppaan, mutta sitten terveydenhuolto on usein pelastanut, mutta jos hoito epäonnistuu? Kuka sitten pelastaa? Jesus tietysti, kyllä! Ja juuri tässä, käveletkö veden päällä, ja pidät silmäsi Jesusukseen ja kieltäydyt katsomasta myrskyä?

Aittoa uskoa, ystävänä! Abraham Morian vuorella näytti sitä poikansa Iisakin kanssa, kuten Paavali osoitti laittaen askeleensa kohti Jerusalemiä huolimatta siitä, että hän tiesi siellä tulevan kärsimyksiä, kuten Pietari oppi laulaessaan ylistystä vankilassa ja Herra pelasti. Teidän täytyy oppia uskomaan rakkaat veljet ja sisaret, koska myrsky on tulossa, tänä myöhäisenä keskiyön aikana näinä ihmiskunnan historian viimeisinä sekunneina, antikristillinen myrsky murskaa turvakuplamme, ja sitten vain Jesus voi viedä meidät läpi ”kuoleman varjon laakson”, suoraan Taivaan Kirkkauten, ikuisesti turvalliseen. Mitä menetettävää sinulla on, maallisia mukavuuksia, varallisuutta ja omaisuutta? Jos kuulet, olet kotona Jesusuksen tykönä. Ei väliä mitä tapahtuu, kun todella uskot, sinulla on kaikki voitettavana, et voi ”hävitä” uskomalla!

Rakas ystävä, älä peräänny väärrään maalliseen turvaan, se ei kestä. Älä tee kompromisseja, älä epäröi ja epäile, älä pidättele; Juokse rajusti huutaen suoraan kohti myrskyä... meri erottuu niin kuin Mooseksen aikana Jumalan mahtavan käden alla, ja juuri näin voit oppia uskomaan ihan oikeasti. Tämä on Raamatun ja miljoonien uskovien todistus vuosisatojen ajan. Usko vain! Silloin ja vain silloin Jesus pitää sinua kädessään ja se kestää ikuisuuteen.

Lopuksi, emme saa unohtaa, että jos tiedämme, että jokin on Jumalan tahdossa ilmaistuna Sanassa tai jos se on Jumalan johdatusta Pyhän Hengen kautta: ”Uskomisesta ja uskossa toimien” tulee kuuliaisuuden ja tottelevaisuuden teko!

1 Joh 5:14-15: ”Ja tämä on se uskallus, joka meillä on häneen, että jos me jotakin anomme hänen tahtonsa mukaan, niin hän kuulee meitä. Ja jos me tiedämme hänen kuulevan meitä, mitä ikinä anommekin, niin tiedämme, että meillä myös on kaikki se, mitä olemme häneltä anoneet”.

*Pekka (Peter) Kujala
Haaparanta*

HARVESTERIT TOSIMIEHILLE

KETOFORST XTREME V2

Tulossa 360°-rotaattorilla!

**KETO FORST W,
XTREME V2 ja ECO**

Ensiharvennukseen ja energiapuun tekoon.

www.kone-ketonen.fi

Kone-Ketonen Oy
puh. 020 734 4640
keto-harvesters@kone-ketonen.fi

JOULULAHJAONGELMIAKO?

MITÄPÄ JOS TILAISIT SUKUSI MIEHILLE TOSIMIEHEN,
EUROOPAN VANHIMMAN KRISTILLISEN MIESTENLEHDEN?

TOSIMIES ON MIESTENLEHTI, MUTTA ILMAN NIITÄ PERINTEISIÄ TYTTÖJEN KUVIA.
ELI SITÄ VOI HUOLETTA LUKEA NAISTENKIN LÄSNÄOLLESSA.

6 MIELENKIINTOISTA, VÄRIKÄSTÄ NUMEROA VUODESSA VAIN 40 EUROA!

WWW.TOSIMIES-LEHTI.FI

DMD – Dimitri & Miska Duo

Kimmo Janas

Viime keväänä näki päivänvalon Dimitri Grönforsin ja Miska Nymanin uutuuslevy ”Herra Sebaot”, josta miehet kertoivat haaveilleensa jo runsaat 20 vuotta.

Dimitri Grönfors ja Miska Nyman olivat kolmen muun romanimiehen kanssa perustamassa Suora Lähetys -gospelyhtyettä vuonna 2002 ja kiersivät vuosien ajan esiintymässä eri tilaisuuksissa. Vuonna 2007 yhtye pääsi mukaan TV4:n Talent Suomi -ohjelmaan. Seuraava askel Suora Lähetyksellä oli kisata Ourvision laulukilpailussa Finlandiatalossa, jossa yhtye nappasikin voiton. Tuossa vaiheessa Miska Nyman oli kuitenkin jo poistunut yhtyeen riveistä omille teilleen.

– Tein huonoja valintoja, jotka ajoivat minut vakavien rikosten pariin sekä ongelmiin päihteen kanssa, hän tilittää menneisyyttään. Suora Lähetys muuttui sittem-

min Orkestra Suora Lähetyskeksi, joka kiersi vuosia Samuli Edelmannin bändinä, ja gospelmusiikki jäi taka-alalle.

– Koen nyt paluuta juurilleni. Olen iloinen ja ylpeä, että saan toteuttaa kutsuani, Dimitri toteaa.

– Olemme Miskan kanssa haaveilleet yhteisen hengellisen levyn tekemisestä jo yli 20 vuotta.

– Olen kiitollinen, että olen saanut uuden mahdollisuuden tehdä musiikkia yhdessä rakkaan veljeni

Dimitrin kanssa ja palvella näin Jumalaa. Herkistyn aina, kun ajattelen, että minäkin olen kaiken sekoiluni jälkeen yhdessä Dimitrin kanssa tekemässä jotain sellaista, jota kumpikin rakastamme, lisää Miska.

Miehen rooli perheessä

Kun idea ”Herra Sebaot” -levystä syntyi, ei Dimitri vielä ollut töissä Romanifoorumissa, mutta hänellä oli studiotila vuokrattuna Suomen Romanifoorumin alakerrasta vuoden 2019 alussa.

▲ – Olimme olleet vuosia erossa Dimitrin kanssa, ja sitten hän yllättäen tuli etsimään työtilaa samasta paikasta, ja nyt hän töissäkin samassa työpaikassa kanssani, Miska Nyman (vas.) naureskelee.

– Olin silloin jonkinlaisessa murrostilassa oman hengellisen elämäni kanssa. Foorumilaisten aamunavaukset ja Raamatun lukutuokiot eivät jostain syystä oikein uponneet. Kun korona iski helmi-maaliskuussa, tuli hirvittävä pelkotila. Kun kaikki paikat olivat kiinni ja me olimme Miskan kanssa täällä, tuli mieleen, että aletaan tehdä biisejä, perustetaan duo ja tehdään levy, hän muistelee. – Ja yllättäen niin sävellykset kuin sanoitukset alkoivat syntyä todella helposti.

– Yhdessä tekeminen todella inspiroi meitä. Etukäteen ei oikeastaan mietitty, minkälainen levystä tulisi, mutta siitä tulikin sitten tällainen aika syvälinen, muistelee Miska.

Valtaosa levyn kappaleista on todellakin hitaita, voisiko sanoa jopa hartaita, ainoastaan nimikkappale ”Herra Sebaot” on lattarisovituksen nopeatemppoinen. Alun perin oli tarkoitus, että siinäkin olisi ollut vain piano- ja bassotausta, mutta tekovaiheessa idea kasvoi ja mukaan tulivat myös puhaltimet.

– Levy on saanut hyvää palautetta

jopa sielunhoitoklassikkona, Dimitri lisää.

”Sinua varten” kappaleen sanoitus lähti liikkeelle keskusteluista, kuinka miehellä on vastuuta, stressiä ja huolta lapsensa hyvinvoinnista.

– Me miehet puhumme harvoin tunteesta, kuinka ihanalta tuntuu esimerkiksi, kun lapsi tulee hymyillen vastaan kotona. Keskustelimme paljon ylipäänsäkin miehen roolista levyä purkittaessamme, Miska selvittää taustoja.

– Miehen rooli ja elämästä vastuun ottaminen ovat olleet tavallaan koko projektin punaisena lankana, komppaa Dimitri.

Duo myöntää, että heillä käsitys johtajuudesta perheessä on muuttunut radikaalisti viimeisten parin kolmen vuoden aikana. Kysehän ei suinkaan ole oman kunnian ylläpitämistä tai oman hyvinolon perässä juoksemista.

– Kyllä se on sellaista nielemistä ja omien tarpeiden sivuun laittamista perheensä takia, filosofoi Miska.

– Naiset eivät välttämättä ymmärrä asiaa miehen kannalta, emmekä me miehet puolestamme ymmärrä naisten näkökulmia, naurahtaa Dimitri.

Mollista duuriin

Uusia ajatuksia ja kappaleitakin on jo alkanut syntyä.

Miehet jakavat intohimon tehdä hengellistä musiikkia lisäksi myös nykyään yhteisen työpaikan, Suomen Romanifoorumin.

– Täällä me käsittelemme näitä samoja teemoja päivittäin myös työmme puolesta eli vanhemmuutta, miehen roolia ja vastuun ottamista, arvomaailmaa jne. Olemme levyn tekoprosessin aikana käyneet itsekkin läpi tietynlaista prosessia, ja siksi varmaan joidenkin levyn kappaleiden sanoitukset ovatkin varsin syvällisiä, arvioi Miska. – Koronan aikana oli paljon erilaisia haasteita, mutta nyt kun olemme tehneet uusia kappaleita, soikin jostain syystä jo duuri eikä molli.

Vaikka ”Herra Sebaotin” sanoituksissa on toki positiivinen henki, uuden levyn kappaleissa tunnelma on paljon iloisempi, enää ei kuulemma synkistellä ja tekstimaailma kumpuaa kiitollisuudestakin.

– Vaikka meillä taiteilijoina mielialat saattavat vaihdella päivittäin, ainakin haluamme lähteä liikkeelle elämä voittaja -asenteella. Eli positiivisella asenteella, koska asenne

– Olin erossa Dimitristä ja oikeastaan kaikista läheisistä, mutta nyt

▲ – DMD on tavallaan yksi Suora Lähetksen haarautumista, oksista, joita siitä on lähtenyt, toteaa Suomen Raamattufoorumissa mediavastaavana toimiva Dimitri Grönfors (oik.).

raskasta. Olen oppinut sen miehen mallin ja roolin uudestaan.

Tällä hetkellä hän koordinoi Suomen Romanifoorumin väkivaltarikosten hanketta, johon hän on kehittänyt omaan kokemukseensa pohjautuvan menetelmän muille rikostauasteiselle, kuinka irrottautua rikollisuudesta.

– Olemme saaneet tähän romanimiehille kohdistettuun hankkeeseen rahoituksen ja Rikosseuraamuslaitoksen mukaan kumppaniksi. Jumala on siunannut ja minä olen lähtenyt täysillä mukaan.

Hankkeen vetäjät käyvät vankiloissa viemässä ryhmiä sinne, ja pitävät Romanifoorumin tiloissa ryhmiä kolme kertaa viikossa. Yhdessä käydään aina yhtä teemaa kerrallaan läpi.

– Puhumme ns. yksinkertaisesta mallista, jossa ajatellaan, että ulkoiset tekijät, kuten lisäraha, uusi auto, hieno koti, ei edes työpaikka muuta ihmisen rikollista identiteettiä, ellei hän lähde muuttamaan sitä sisäisin keinoin. Moni saattaa tulla uskoon vankilassa, mutta jos niitä sisimmistä tulevia ohjureita (asenne, ajattelutapa jne.) ei muuteta, ei mieskään muutu. Raamatusta muistamme, kuinka tuhlaajapojan piti muuttaa ajatusmaailmaansa, ennen kuin hän saattoi palata kotiin isänsä luo. Romanneille on usein helpompi lähestyä eri asioita, kun jopa varsin yleisiäkin asioita avataan hengellisesti.

ratkaisee, paljastaa Dimitri.

– Haluamme myös varoa sellaista ylihengellistä tekstiä. Aivan samalla tavalla kuin täällä töissä, Miska tarkentaa. – Haluamme, että ihminen kohtaa oman todellisuutensa. Ettei se ole vain, että Jeesus tulee ja muuttaa mut. Vaan että minä itse olen vastuussa omasta muutoksestani.

Sisäisestä muutoksesta liikkeelle

Miskalla on nyt takanaan nykyistä ”uutta elämää” seitsemän vuotta. Aika pian Suorasta Lähetyksestä lähtönsä jälkeen hän joutui vankilaan ja kävi sillä tiellä varsin pitkän kierroksen. Vankilavuosia ehti kertynyt kaikkiaan 12.

– Olin erossa Dimitristä ja oikeastaan kaikista läheisistä, mutta nyt

olen tavallaan palannut juurilleni. Sanotaan, ettei vankilassa kasva aikuiseksi, siksi nyt on ollutkin kiire aikuistua. Dimitrin sisko, Satu on kestänyt minua 27 vuotta, ja hän on ollut sellainen elämässä kiinni pitävä voima, jota ilman en varmasti olisi selvinnyt, Miska tunnustaa liikuttuneena. – Olen joskus verrannut Raamatusta Daavidin ja Naatanin ystävyyttä Dimitrin ja minun suhteeseen. Olemme tunteneet toisemme 28 vuotta, ja todella kunnioitamme ja arvostamme toisiamme.

Vankilasta vapauduttuaan Miska jätti kaikki päihteet ja opiskeli itselleen parikin ammattia. Vastikään hän aloitti rikosseuraamusalan sosionomin opinnot.

– Voisiko sanoa, että kasvoin aikuiseksi. Helppoa se ei ole suinkaan ollut, vaan hirvittävän vaikeaa ja

© Juha-Pekka Paananen

Kuoleman lista

Kimmo Janas

Tammikuussa saa ensi-iltansa Martti Takalon käsikirjoittama ja ohjaama draamallinen dokumentti ”Kuoleman lista”, joka kertoo itävaltalaisen juutalaisveljesten elämästä Suomessa vuosien 1938-1942 välillä, ja lopulta toisen luovuttamisesta Saksaan osana kahdeksan juutalaisen ryhmää.

Heinäkuussa 1938 saapui Itävallasta juutalaisia pakolaisia laivalla Suomeen. He olivat paenneet kotimaastaan, koska Saksa oli liittynyt Itävallan Saksaan. Veljekset Georg ja Stefan Kollmann olivat niiden joukossa, jotka pääsivät turvallisesti Suomeen.

Jatkosodan alettua juutalaispakolaisten olot heikkenivät. Ulkomailta tullut apu tyrehtyi ja Helsingin juutalaisella seurakunnalla oli vaikeuksia pitää huolta sadoista pakolaisista. Veljekset muiden pakolaisten tavoin joutuivat työleirille

ensin Sallaan, sitten Kemijärvelle ja lopuksi Kotkan eteläpuolella olevalle Suursaarelle.

Pieni joukko natsimielisiä virkamiehiä suunnitteli osin Suomen hallituksen tietämättä juutalaisten

pakolaisten luovuttamista Saksan Gestapolle. Tämä salahanke tuli kuitenkin julki. Siitä huolimatta kahdeksan juutalaista luovutettiin Saksaan. Yksi heistä oli Georg Kollmann ja hänen vaimonsa sekä hei-

© Juha-Pekka Paananen

Juutalaispakolaiset ovat lähdössä lumitöihin Sallassa. Osa miehistä on sairaina kovan työn ja kylmyyden takia. Vas. Miko Puustelli, Harri Nimetön, Tapani Luotola, Lookman Heddo, Jukka Honkavuori ja Markku Koskinen.

dän 1,5-vuotias lapsensa.

Elokuvan tarkoituksena on tuoda esille mm. se, kuinka Suomen valtionjohto keskeytti juutalaispakolaisten luovutukset marraskuussa 1942, kun sai tietää sisäministerin ja Valpon päällikön omavaltaisista toimista. Ja tavoitteena on myös vastustaa antisemitismia ja rohkaista seisomaan juutalaisen kansan rinnalla ja tukena, kertoo Martti Takalo.

Tuotanto loppusuoralla

Moni saattaa muistaa Martti Takalon, eläkkeellä olevan luokanopettajan Saarijärveltä, ohjaamastaan elokuvasta ”Pelkosenniemi 1939 – unohdettu taistelu” (2021) tai vaikkapa AlfaTV:llä esitetyistä 5-osaisesta luonto-ohjelmasta ”Ristiini rastiin rannikkoa”.

Idea suomalaisittain hävettävän juutalaisten luovutuksen dokumentoinnista syntyi samoihin aikoihin, kun Pelkosenniemi-elokuvaa kuvattiin.

– Samoin kuten Pelkosenniemen taistelusta, tästä kahdeksan juuta-

Veljesten rauhallinen ilta keskeytyy, kun Valpon mies tulee pidättämään Georg Kollmannin. Vas Harri Nimetön, Miko Puustelli ja Kimmo Lähteinen.

laisen karkotuksestakaan minulla ei ollut itsellä paljontakaan tietoa, mutta tarina kiinnosti, joten aloin kerätä siitä tietoa. Ja kun Pelkosenniemi oli purkissa, otin yhteyttä Kansan Raamattuseuran kouluttajaan Olli Seppäseen, joka on innokas historiantutkija ja evp-kapteeni. Olihan oli mukana jo Pelkosenniemen dokumentaarisisissa osuuksissa, Takalo selvittää.

Hankittuaan kirjallista taustamateriaalia hän käynnisti ”Kuoleman listan” käsikirjoituksen tekemisen jo edellisen elokuvan tekovaiheessa. – Kun sain ensimmäisen version käsikirjoitusta valmiiksi, totesin, että kyseessä on kyllä niin iso projekti, ettei voimavarat riitä siihen. Niin siinä sitten pidin vuoden verran taukoa, ennen kuin otin asian uudelleen esille, ja siitä se lähti liikkeelle. ”Kuoleman listan” kuvaukset alkoivat tämän vuoden tammikuussa ja saimme ne päätökseen marraskuun alussa. Elokuvan musiikki on vielä vaiheessaan.

Kaikki ei ole sujunut Takalon kertoman mukaan ongelmitta, siitä huolimatta vuoden kuluessa on kertynyt 24 kuvauspäivää, jotka ovat sisältäneet niin dramatisoituja kohtauksia kuin Olli Seppäsen dokumentaarisisia osuuksia, joissa keskitytään lähinnä valtiollaan suhtautumiseen juutalaisten luovutukseen. Seppäsen kommentit on kuvattu Helsingissä, muuten elokuvan kuvaukset ovat vieneet tuotantoryhmän pääasiassa Keski-Suomeen, mutta myös Mikkeliin ja Lappeenrantaan, Konnunson vankilaan.

Kaksin aina kaunihimpi

Antisemitismin on nähty nostavan uhkaavasti päätään viime vuosina varsin yliopisto-opiskelijoiden piirissä. Ja parhaillaan meneillään olevan sota Israelin ja Hamasin välillä on entisestään lisännyt juutalaisvastaisia mielenosoituksia maailmalla, samoin kuin meillä Suomessakin.

Mielenkiintoista on, että ensi vuonna Suomessa saa ensi-iltansa kaksi juutalaisluovutuksista kertovaa elokuvaa; keväällä Takalon ”Kuoleman lista” ja syksyllä Klaus Härön ”Ei koskaan yksin”.

– Näkökulma elokuvissa on erilainen. Härön elokuvan käsikirjoitus perustuu vapaasti Rony Smolarin

Martti Takalo kokee tekevänsä töitä Jumalan johdatuksessa ja pyrkii olemaan siinä uskollinen.

© Juha-Pekka Paananen

vuonna 2004 ilmestyneeseen kirjaan ”Setä Stiller”, joka kertoo suomenjuutalaisesta liikemiehestä Abraham Stilleristä, kun taas meillä elokuva kertoo Kollmannin veljesten elämästä Suomessa 1938-1942, Martti Takalo selventää. – Häröllä ajatus elokuvasta on kuulemma lähtenyt liikkeelle jo vuonna 2014, minulla vasta kaksi vuotta sitten, enkä silloin tiennyt heidän suunnitelmistaan. Toivottavasti elokuvat palvelevat toinen toistaan.

Mutta varmasti on hyvä, että tuosta pitkään meillä julkisuudessa

vaietusta juutalaisten luovutuksesta kerrotaan jopa kahden elokuvan voimin nykyihmisille, varsinkin nykynuorille, joilla ei monellakaan ole mitään käsitystä holokaustista.

Toimiva tiimi

Kun Takalo sai tiedon Klaus Härön suunnitelmista vuosi sitten, hän ehti pohdiskella pari viikkoa kannattaako heidän lähteä tekemään kyseistä elokuvaa.

– Häröllä on takanaan kuitenkin iso organisaatio ja meillä tällainen nyrrkipaja, Takalo naurahtaa muis-

Kemijärven ratatyöt olivat raskaita ja juutalaiset kuuntelevat, miten heidän loma-anomuksilleen käy. Vas. Harri Nimetön, Tero Haapala, Miko Puustelli ja Jouni Kinnunen.

toilleen.

Hänen mainitsemansa nyrrkipaja pitää kuitenkin sisällään kymmenkunta kiinteämmin tuotantoon kuuluvaa henkilöä. Esimerkiksi Takalon tyttävät Jutta ja Monja ovat maskeerauksen ammattilaisia, joilla on takanaan niin visuaalinen kuin kampausalan koulutus.

– He pystyvät tekemään maskeeraukset, kampaukset ja puvustukset. Heidän sekä Timo Kovasen kanssa on tehty vielä elokuvan lavastuksetkin. Tyttärille olen pystynyt maksamaan puoli vuotta palkkaakin, vaikka elokuvaa onkin tehty pääosin talkootyönä. Myös kuvaajamme Juha-Pekka Paananen on ollut ansiokkaasti mukana koko projektin ajan. Eikä tietenkään sovi unohtaa asiantuntijaamme Olli Seppästä. Haluaisin tässä yhteydessä myös kiittää musiikista vastaavaa Jani Utriaista, joka teki myös Pelkosenniemen musiikin.

© Katriina Takalo

► Monja Takalo tekee viimeiset huolto-työt Elijah Tandlerille (Martti Takalo) ennen kuvauksia.

© Juha-Pekka Paananen

► Elokuvasa on pyritti korvaamaan valokuvat Jutta ja Monja Takalon tekemillä yli 40 maalauksella.

– Olemme käyttäneet maalauksia kohtauksissa, joita on ollut vaikea dramatisoida, kuten esimerkiksi Wannseen kokous tai kun Valtiollisen poliisin päällikkö vieraili vuonna 1942 Gestapon vieraana Berliinissä. Samoin tapaus, josta juontaa juurensa Kristalliyö. 17-vuotias juutalaisnuorukainen Herschel Grynszpan ampui saksalaisen diplomaatin, jolloin natsijohto julisti, että tapausten taustalla oli juutalaisten sala-liitto. Kiihkomieliset natsit ja muut rettelöitsijät aloittivat varsinaiset tuhoamis-, raiskaus- ja murhaorgiat. Myöhemmin tapausta alettiin kutsua Kristalliyöksi.

Kuoleman lista -elokuvassa on rooleja 70, mutta näyttelijöitä on kuutisenkymmentä, joista valtaosa samoja kuin Pelkosenniemi-elokuvassakin.

– Meillä on hitsautunut sellainen hyvä tiimi, joka on ollut innolla mukana kummassakin elokuvassa.

Yksi haaste elokuvassa on ollut Takalon kertoman mukaan eri kielten eli suomen, saksan ja jiddishin aidolta kuulostava käyttö. Elokuvan päähenkilö Stefan Kollmann jäi sodan jälkeen Suomeen ja kertookin heille sattuneista tapahtumista elokuvassa suomeksi. Yhdeksi roolihenkilöksi saatiin Syyriasta tullut pakolainen, joka näyttää juutalaista.

Kallista lystiä

Siinä missä Takalon tuotantotiimi oli Härön vastaavaa reippaasti pienempi, samoin on elokuvan budjetin laita. Kuoleman listan tuotantokustannukset olivat 40 000 euroa, eikä mitään merkittäviä avustuksia ole saatu sen paremmin Kirkon Mediasäätiöstä kuin muualtakaan. ICEJ samoin kuin muutamat yksityishenkilöt ovat tukeneet tuotantoa, mutta näiden osuus koko budjetista on vain viidennes.

– Tietysti toivon, että elokuvaa saadaan myytyä mahdollisimman moneen seurakuntaan ja vastaavaan yhteisöön ja myöhemmin myös DVD-versiona. Aivan kuten muunkin hengellinen työ, ei tämä mikään kultakaivos ole, mutta toivottavasti saamme kulut peittoon ja jonkinlaisen pesämunan seuraavia projekteja varten, Martti Takalo aprikoi. – Ja toivottavasti lopputuloksesta näkyy, että elokuvaa on tehty oikealla asenteella, eikä raha edellä. Niukat rahavarat tietenkin rajoittavat isojen joukkokohtausten tai näyttävien räjähdysten tekoa.

Jo pelkästään puvustojen hankinta vintage-liikkeistä on hänen mukaansa työn ja tuskan takana. – Onneksi olemme saaneet lämpimän tilan, jossa voimme varastoida puvustoa odottamaan seuraavia käyttökohteita. Meillä on täällä tuossa lähellä aika suuri riihi, johon olemme voineet rakentaa kymmenkunta kuvauslavastusta, ettei ole tarvinnut lähteä etsimään kuvauspaikkoja kauempaa.

Ensi-ilta oli alun perin tarkoitus järjestää Saarijärvellä 27.1.2024 Vainojen uhrien muistopäivänä, mutta presidentinvaalien äänestyksen takia jouduttiin ensi-ilta siirtämään Saarijärvisaliin 13.1. jolloin on kaksi näyttöstä ja seuraavana päivänä vielä yksi näytös. Pääkaupunkiseudulla elokuva nähtäneen Holokaustin uhrien muisto ry:n tilaisuudessa

tammikuun lopulla. Seuraavaa projektiakin on jo kuulemma mietiskely, mutta siitä ei Martti Takalo vielä halua enempää kertoa. Tarvittavan pesämunan hankinta on kuitenkin ensin tärkeää.

© Martti Takalo

▲ Kurt Huppert (Jordan Puustelli) oli yksi kahdeksasta luovutetusta.

▲ Himmler (Timo Rühlman) vietti "Iomaa" Petäyksen huvilalla elokuvassa 1942. Vierellä adjutantti (Vesa Moisio), taustalla pääministeri Rangell (Timo Jokinen).

▲ Himmler tuli Suomeen kaikessa hiljaisuudessa kesällä 1942.

▲ Menetettyään perheensä keskitysleirille 17-vuotias Herschel Grynszpan ampui epätoivoissaan Saksan suurlähettilään Ranskassa, ja niin käynnistyi natsien Kristalliyö.

▲ Elokuussa 1938 saapui Suomeen Ariadne-laivalla yli 50 Itävallan juutalaista.

▲ Monen juutalaisen taival päättyi Auschwitz-Birkenau keskitysleirillä.

tammikuun lopulla. Seuraavaa projektiakin on jo kuulemma mietiskely, mutta siitä ei Martti Takalo vielä halua enempää kertoa. Tarvittavan pesämunan hankinta on kuitenkin ensin tärkeää.

Eläkepäiviään hän ei ole vielä valmis jättämään nautiskelemaan. – Koen tämän johdatukseksi ja Jumalan antamaksi työksi, jossa pyrin olemaan uskollinen, toteaa Takalo.

Laserleikkauksesta
särmäykseen, koneistukseen ja
hitsaukseen – osavalmistuksen
ammattilainen

www.ateno.fi

Mukana mm.

Kalervo Kummola, Sari Essayah, Teemu Selänne, Laura Salminen
LUE: www.ilouutiset.fi

KARTTULAN APTEEKKI

Kissakuusentie 2
p. (017) 383 1130
ma-pe 9-18, la 9-14

TERVON APTEEKKI

Urheilutie 2
p. (017) 387 2168
ma-pe 8.30-16.30

► CMN:n tontilla on valmiina muutamia rakennuksia, joista yksi on kunnostettu tv-studioksi.

Samuel Saresvirta

CMN – Christian Men's Network – Suomessa Kristittyjen Miesten Verkosto ry (vuodesta 1998) on suunnannut voimavaroja ja katsetta vaarallisten valtioiden suuntaan (Dangerous Nations).

Osa työstä tapahtuu internetin kautta sekä muita tämän päivän teknologisia mahdollisuuksia apuna käyttäen. Monissa näistä valtioista, esimerkiksi: Iran – Pakistan – Egypti – Myanmar – Nepal jne. ei kristittyjen kokoontumiset ole samalla tapaa mahdollisia kuin siellä, mihin useimmat meistä ovat tottuneet.

CMN-väki eri puolilta maailmaa sai tilaisuuden tutustua marraskuun alussa järjestön uuteen hankintaan. Johdatuksen kautta CMN oli löytänyt Dallasin luoteisosan lähiöstä sopivan tontin, missä jo valmiina muutamia rakennuksia. Yksi rakennuksista oli jo kunnostettu tv- ja videolähetysten tekoon näihin vaarallisiin maihin.

Saimme siellä kuulla, kuinka Nepalissa pastori oli saanut kahden vuoden vankilatuumion suositellessaan rukousta lähimmäisilleen, ja Myanmarissa kristittyjä oli ajettu kodeistaan.

Samassa rintamassa

Open Doors järjestö, joka on jo useiden vuosien ajan toiminut Suomessakin, suorittaa mailmanlaajuisia tarkkailua ihmisoikeustilanteesta eri maissa. World Watch listassa, joka julkaistaan vuosittain on kirjassa yleensä Pohjois-Korea, Pakistan sijalla 7 ja Iran sijalla 8 vuoden 2023 listassa.

► CMN:n keittiö ei ollut suurin suuri...

Dangerous Nations

◀ Jykevät kattohirret loivat miehekästä tunnelmaa.

Myös Marttyyrien Ääni -järjestö sekä Avainmedia tekevät työtä "samassa rintamassa".

Miehekästä tunnelmaa

Suomalaisen katsojan silmään talon sisusta missä nauhoituksia tehdään, näytti hyvältä. Saatoit vielä haistaa puun tuoksun mitä oli seiiniin ja kattoon käytetty ja jykevät hirret loivat katossa miehekästä tunnelmaa. Hiukan eri puulaatuja näytetään USA:ssa käytettävän kuin Suomessa.

Sosiaalitalatkin oli hyvällä maulla sisustettu, vaikka ei keittiö suuruudella "pilattu" ollutkaan.

Maailma ravitselun kohteena

Muistetaan suomalaiset miehet (sekä naiset) rukouksin tätä haastetta ja mahdollisuuksien mukaan kannetaan myös kortemme kekoon talouden suhteen tietäen, että vihollisemme kyllä yrittää heittää kapuloita rattaisiin.

Allekirjoittaneella on sellainen "aavistus" että nämä Dangerous Nations ovat maailmassa mieluummin lisääntymässä kuin vähenemässä, mitä Päivi Räsänen oikeustapahtumat Suomessakin antavat olettaa, ja koko Eurooppa tuntuu olevan ravitselun kohteena.

Lyhyestä virsi kaunis

Puolison kuolema veisi monet taloudelliseen ahdinkoon

Suomalaisten taloudelliset tukiverkot puolison kuoleman varalta ovat heikot, käy ilmi tuoreesta kyselytutkimuksesta. Työnantajista vain murto-osa varmistaisi perheen taloudellisen pärjäämisen surun keskellä.

Puolisonsa kanssa yhteisessä taloudessa asuvista suomalaisista 71 prosenttia arvioi, että toisen osapuolen äkillinen kuolema heikentäisi heidän taloudellista asemaansa. Jopa 41 prosenttia kertoo, että puolison äkillinen kuolema vaikuttaisi merkittävästi taloudelliseen asemaan. Tulokset käyvät ilmi monipalveluyhtiö Sodexon SynoIntillä teetämästä kyselytutkimuksesta.

Kaikkein useimmin puolison kuolema vaikuttaisi matalapalkkaisuun talouksiin: alle 30 000 euroa vuodessa tienaavissa talouksissa asuvista 44 prosenttia sanoo, että heidän taloudellinen asemansa heikkenisi merkittävästi puolison kuoleman myötä. Tulosten perusteella puolison kuolema olisi taloudellinen shokki myös monissa hyvätuloisissa talouksissa: vähintään 80 000 euroa vuodessa tienaavissa talouksissa puolison äkillinen kuolema heikentäisi taloudellista asemaa merkittävästi 33 prosentilla vastaajista.

Miehistä kolmannes ja naisista puolet kokee, että puolison menetyminen heikentäisi heidän taloudellista asemaansa merkittävästi.

Suomalainen ei kittaa sokeria lounaalla

Suomalaisten suosikki lounasjuomaksi on vesi. Sen valitsee 72 prosenttia suomalaisista. Makeat juomat eivät ole lounaalla suomalaisten mieleen, sillä virvoitusjuoma ja mehu ovat epäsuosituimmat juomavaihtoehdot. Mehua karsastetaan virvoitusjuomaakin enemmän.

Mehua haluaa lounaalla vain 2 prosenttia suomalaisista. Virvoitusjuomaa 3 prosenttia. Maitokin on niitä suosituimpia. Sitä haluaa lounaalla 7 prosenttia suomalaisista. Kivennäivesi on kakkosuosikki, 11 prosenttia suomalaisista ottaa mieluiten kuplivaa, Edenredin työelämäasiantuntija Laura Lahti-

nen sanoo.

Myös kotikalja on sokeriherkkua suosituimpaa. Sen valitsee 5 prosenttia suomalaisista.

Tiedot selviävät Edenredin tekemän Lounaskysely 2023 -kyselytutkimuksen vastauksista. Kyselytutkimukseen vastasi 8 273 suomalaista. Edenred on Suomen ja maailman käytetyin työsuhte-etupalvelujen tarjoaja.

Tanssi-liiketerapia voi vähentää masennusoireita merkittävästi

Kelan rahoittamassa tutkimushankkeessa selvitettiin ryhmämuotoisen tanssi-liiketerapian vaikutuksia aikuisilla, joilla on lääkärin diagnosoima masennus. Tutkimuksessa huomattiin, että monien osallistuneiden masennusoireet helpottuivat tanssi-liiketerapiassa merkittävästi enemmän kuin verrokkiryhmällä. Molemmat ryhmät saivat myös tavanomaista masennuksen hoitoa.

Ennen tanssi-liiketerapiaan osallistumista monet kokivat, että heidän kehossaan ei ollut tarpeeksi energiaa. Osallistujilla oli epämuokava olo omassa kehossaan ja he pohtivat, mitä muut heidän kehoistaan ja toiminnastaan ajattelevat. He kokivat usein toimintakykynsä ja olemuksensa huonoiksi.

Hyvät uutiset tanssi-liiketerapian vaikutuksista sopivat aiempaan tutkimustietoon siitä, että liikunta on tehokas keino masennuksen hoidossa ja ehkäisyssä. Toisaalta on muistettava, että liikunta ei sellaisenaan korvaa muita hoitomuotoja, sanoo Kelan tutkimuksen ylilääkäri Riitta Luoto.

Euroopassa on vaihtelevia käytäntöjä tanssi-liiketerapian hyödyntämisessä masennuksen hoitoon.

Suomessa tanssi-liiketerapiaa voidaan nykyisin käyttää psykofyysisessä fysioterapiassa ja toimintaterapiassa. Saksassa ja Hollannissa puolestaan tanssi-liiketerapiaa on suosittu kuntoutusmuotona masennuksen hoitoon jo useita vuosia. Unkarissa terapiamuoto on juuri lisätty valikoimaan.

Tanssi-liiketerapiasta on saatu niin hyviä tuloksia, että olisi syytä selvittää, voisiko sen käyttöä Suomessa laajentaa, ehdottaa Luoto.

Joutsan Miestenleiri

▲ Miestenleirin pitopaikkana toimi Vallaspellon vanha koulu.

Veli Johansén

Syyskuun puolessavälissä järjestettiin Joutsassa miesten viikonloppuleiri, johon kokoontui kolmisenkymmentä miestä niin lähiseudulta kuin esimerkiksi Sonkajärveltä, Hyvinkäältä ja Espoosta.

Risto Hirvosen pitkään kypsyttämä idea miestenleiristä sai keväällä tuulta siipiensä alle, ja leiri toteutui 15.-17.9. Joutorannassa Vallaspellon tyhjillään olevalla vanhalla kansakoululla.

Mukaan leirin organisointiin Hirvonen oli saanut ainakin Toivakan, Tammijärven ja Joutsan helluntaiseurakunnat sekä Tosimies -lehden.

Leirin ohjelma koostui opetuspuheenvuoroista ja niiden kirjoittamista ryhmäkeskusteluista sekä veljesyhteydestä, jota syvennettiin niin savu- ja tavallisen saunan lauteilla kuin grillimakkaran paistossakin. Ja aina välillä kajautettiin hengellisiä yhteislauluja. Lauantain

hyötyliikuntaosuus hoidettiin pilkkomalla talkoilla polttopuita.

Miehen rooli puhuttaa

Kun perjantain tervetulo kahvit oli nautittu, aloitti 45-vuotiaana lastensuojelutyöstä pastorin töihin siirtynyt Markus Tattari opetusosuutensa ”Missä menet mies?” Hän kertoi sosiaalityössä havainneensa, että 99

% perheiden ongelmien taustalla oli isätön perhe. Oli päihteitä ja väkivaltaa, josta syystä niin lapset kuin vaimotkin oireilivat. Eli miehen rooli perheen hyvinvoinnissa on tärkeä.

– Mutta oletteko huomanneet, että tänä päivänä valkoinen heteromies on tällä hetkellä aliarvostetussa asemassa suomalaisessa yhteiskun-

► Miestenleirijatuksen isä Risto Hirvonen juonsi ohjelmaa ja vastasi ylistyksestä Sakari Halmemiehen kanssa.

nassa? Mutta meille Raamattua lukevillehan se on tuttua, että lopun aikoina kaikki menee päällelleen, Tattari heitti.

Lauantain aamupalan jälkeen päästiin kuuntelemaan pastori Markus Vilpposen opetusta ”Mies perheen pappina”. Hän painotti, että vaikka miehellä ei olisikaan omaa perhettä, mies kuitenkin ottaa itsestään vastuuta, kuinka hän omassa elämässään palvelee Jumalaa.

– Raamatussa kehoitetaan, että kaikki minkä teette, tehkää se niin kuin Herralle. Kaikki, minkä te teette!

Miehen tehtävä perheessään on elää Jumalalle. Eli ylläpitää perheen rukouselämää ja pitää kotialttaria pystyssä.

– Mutta se ei ole mikään yksittäinen asia, se on enemmänkin Jumalan seuraamista, Vilpponen huomautti.

Sakari Halmemies avasi osuudessaan miehen ja naisen asemaa luomistyön perusteella. Esitys pohjautui pitkälti norjalaisen raamatuntutkija Thoralf Gilbrantin kirjaan ”Tässä ei ole miestä eikä naista”, jonka Halmemies oli Toivo Haapalan kanssa suomentanut. Vaikka naisasialiike on tehnyt paljon hyvää naisten aseman parantamiseksi monissa maissa, huolestuttavaa on Halmemiehen mielestä kyseisen liikkeen siirtyminen seurakuntiin. Eli

▼ Markus Tattari.

▼ Markus Vilpponen.

▼ Sakari Halmemies.

▼ Samuel Saresvirta.

► Pornaisista oli leirille tullut miestenleirikonkari Jouko Komulainen.

◀ Kimmo Janas kertoi alustuksessaan tosimehistä lopun aikana.

tasa-arvon nimissä pyritään ajamaan naiset kaikkiin samoihin virkoihin seurakunnissa kuin miehet.

– Tämä ei ole mielestäni Jumalan sanan mukaista, Sakari Halmemies painotti.

Viisautta Jumalalta

Kun puut oli pilkottu, miehen koontuivat kuuntelemaan Samuel Saresvirran opetusta ”Usko on luja luottamus”. Hän muisteli, kuinka he Kimmo Janaksen kanssa lähtivät vuonna 1998 uskossa mukaan kristilliseen miestyöhön, eikä kumpikaan siinä vaiheessa arvannut, mihin työ vielä vie.

– Usko merkitsee sydämen luottamusta, ensisijaisesti uskoa Jumalaan. Toki itseensäkin pitää uskoa, hän tarkensi. – Ja usko valtaa koko ihmisen persoonallisuuden, ja se syntyy Jumalan sanan kuulemisesta.

Yli ennen grillimakkaran kimpupuun hyökkäämistä Kimmo Janas avasi aiheita ”Tosimiehet lopun aikana”.

Janas kysyi, piilotammeko me kristityt päämme penseeseen, kun aika käy yhä pimeämmäksi ja kristittyjä saa halveerata menneen tullen.

– Jumala aloitti perheen luomisen miehestä, ja vielä tänäkin päivänä Hän pitää meitä miehiä vastuullisena perheemme johtamisesta – sanokoot tasa-arvovaltuutetut ja naisasialiikkeen kannattajat mitä tahansa.

Meidän on Janaksen mukaan pyydetävä Jumalalta viisautta ja ohjausta toimiimme maailmanmeno koskeissa kysymyksissä.

– Meidän on rukoiltava Häneltä, ei niinkään voittoja taisteluissamme, vaan pikemminkin viisautta löytääksemme oikea strategia voittoihin päästäksemme.

Osuuksensa lopuksi Kimmo Janas muistutti miehille, että voittajia eivät ole ne, jotka eivät koskaan epäonnistu, vaan ne, jotka eivät koskaan anna periksi.

Kiitoksia, lisää tätä

Sunnuntain aamunavauksesta vastasi Sakari Halmemies. Yli ennen leirin purkamista pidetyssä ehtoollisjumalanpalveluksessa puhui maanviljelijä Arto Hölttä, joka kaipasi tämän päivän miehille rohkaisua

◀ ▶ Ja mitäpä olisi miestenleiri ilman kunnan talkoita. Tällä kertaa tehtiin porukalla polttopuita savusaunan tarpeisiin.

▼ "Vihannespitoisen" ruokavalion kruunasivat tietenkin kunnan käristemakkarat.

▲ Arto Hölttä.

täyttää ne tehtävät, mitä miehille Sanan mukaan kuuluu.

Kaikille läsnäolijoille jäi leiristä erittäin hyvä maku suuhun ja kaipaus seuraavasta leiristä. Pyhä Henki oli selvästi mukana koko viikonloppun niin yhteisissä tuokioissa kuin kahdenvälisissä rukoushetkissäkin.

Seuraavan kerran onkin tarkoitus kokoontua Joutorantaan ensi keväänä, huhtikuun 26.-28. välisenä viikonloppuna. Toivottavasti silloin järjestelyissä on mukana uusiakin alueen seurakuntia.

◀ Leirin jumalanpalvelus päättyi yhdessä nautittuun ehtooliseen.

▲ Seuraavalla aukeamalla esiteltävän savusaunan lisäksi miesten käytössä oli myös tavallinen sauna.

▼ Miestenleirien perinteisiin kuuluvien arpajaisien palkintoina oli mm. kirjoja ja musiikki-CD-levyjä.

Kaikki rakentamispalvelut yhdellä puhelinsoitolla

- Tilamuutokset, saneeraukset ja uudet tilat
- Teollisuuden rakenteet, toimitilat
- Uudisrakentaminen jne.

Puh. 0400 887 331
kari@eksaktirakenne.fi

Suojaa ja kosteuta kasvojesi Ein Gedi kuolleenmeren tuotteilla. Sarja sopii mainiosti myös miehille.

Tabita Products Oy • 050 505 4238
tabita@engedi.fi • www.engedi.fi

Otan pienet päikkärit, ennen kuin jatkan Tosimies -lehden lukemista...

Tilaa oma lehtesi netissä
www.tosimies-lehti.fi

ESPOON SÄHKÖASENNUS OY

Klaus Salminen 0400 314 120
klaus.salminen@espoonsahkoasennus.fi

© Emma-Elina Hintikka

Kimmo Janas

Yksi Joutsan Miestenleirin kohokohtia – loistavien alustusten lisäksi – oli Suonteen rannassa lämmin Löylyä Elämään ry:n ylläpitämä savusauna.

Saunaseura Löylyä Elämään ry syntyi ensimmäisen puheenjohtajan, Joutsan entisen palopäällikön Matti Pynnösen inostuksen tuloksena. Vuonna 2002 perustetun yhdistyksen tavoitteita olivat saunaperinteen vaaliminen, kesäasukkaiden ja vakituisten joutsalaisten yhteistyön ja tuntemuksen syventäminen, kesämökkiläisten parempi viihtyminen Joutsassa ja Joutsan saaminen Suomen savusaunaisimmaksi kunnaksi.

Heti alusta lähtien yhdistyksen suunnitelmissa oli myös savusaunojen rakentaminen Vallaspeltoon,

ja vuonna 2004 saunat rakennettiin Joutsan kunnalta vuokratulle tontille Vallaspellon entisen koulun viereen.

Kokonaisuuteen kuulu savusauna, tavallinen puulla lämpiävä morsiusauna, saunatupa sekä wc:t. Erikoista saunakompleksissa on, että runko on tehty pääosin betoniharjoista ja itse rakennus on rinteessä sisällä. Rakentamiseen yhdistys sai tukea niin paikallisilta yrityksiltä kuin valtion myöntämästä tuesta maaseudun kehittämisinvestointiin. Eikä tietenkään sovi unohtaa yhdistyksen avainhenkilöiden sekä monien muiden yksityisten mahtavaa talkootyöpönanosta.

Samanhenkisten kokoontumisia

Valmistumisensa jälkeen saunat ovat toimineet yhdistyksen tapahtumien pääpaikkana. Saunoja on myös vuokrattu ulkopuolisille, kuten meille miestenleiriläisille.

Nykyisin Löylyä Elämään ry:n puheenjohtajana toimii Heta-Maija Hintikka, jonka hersyvistä vieraanvaraisuudesta – ja mahtavista miuk-

kupaistoksista – myös miestenleiriläiset saivat nauttia.

Hintikka huomauttaa, että yhdistyksen päätavoite ei suinkaan ole pelkkä saunominen, vaan pikemminkin yleinen ”leppoistaminen”.

– Yhdistyksen tapahtumissa on aina leppoisa tunnelma, kun savusaunan löylyissä tai nuotion räiskeessä on nautittu elämän pienistä iloista yhdessä samanhenkisen porukan kanssa.

Saunojen polttopuut, pihanhoito, kiukaiden huolto ja kiinteistön korjaukset on hoidettu pääosin talkoilla. Tästä syystä me miestenleiriläkin keskityimme talkoo-osuudessa polttopuiden tekoon talve varten.

Heta-Maija Hintikka kertoo yhdistyksellä olevan tällä hetkellä runsaat 60 jäsentä, joista noin puolet ns. ainajäseniä.

– Kuukausikokouksia saunomisen kera meillä on joka kuukauden ensimmäisenä perjantaina huhti-marraskuussa. Talvikaudella eli joulun-maaliskuussa kokoonnumme Joutsan keskustassa kirjaston alakerrassa tarpeen mukaan, hän vielä lisää.

Pitkät perinteet

Jo noin tuhannen vuoden ajan suomalaisessa savusaunassa on pesty ja parannettu niin kehoa kuin mieltäkin, kylvetty ja synnytetty, pantu sahtia sekä keskusteltu, viihdytetty vieraita. Mutta ennen kaikkea saunassa on nautiskeltu löylystä, savusaunan sielusta. Oli sauna sitten pieni tahi suuri, sen merkitys suomalaiselle on huomattava.

Alkukantaisin saunatyypit ovat olleet asunnon, riihen ja saunan yhdistelmä tai rakennus, jonka toisessa päässä on ollut asuttu tupa ja toisessa savusauna.

Länsisuomalaiset saunat on ollut tapana rakentaa pihapiiriin. Sen sijaan Itä-Suomessa ne on sijoitettu pihapiiriin reunaan palovaaran takia. Tuttuja ovat tarinat, kuinka savusauna palaa poroksi jo muuttaman lämmityskerran jälkeen.

Savusaunaa arvostetaan saunomisen perinteisenä muotona, muun muassa suuren kotalämmitteisen kivimäärän aikaansaamien pehmeiden löylyjen vuoksi. Savusaunan löylytilan ominaisuus on myös koettu mieluisaksi.

Terveellistä rentoutumista

Professori Lasse Viinikka piti Sauna-expossa huhtikuussa 2009 luennon, jossa hän mm. kertoi saunan terveysvaikutuksista.

Suomessa on tehty 14-15 väitöskirjaa saunan terveysvaikutuksista eli ne tunnetaan melko hyvin. Saunossa merkittävimmät muutokset elimistössä tapahtuvat verenkierrossa. Huoneenlämmössä ihoon suuntautu sydämen pumppaamasta vedestä noin 10 %. Mutta kuumassa iho lämmitessä hiussuonet laajenevat, jolloin ihon verisuonten kokonaisuustilavuus kasvaa. Saunossa ihoon voi mennä jopa 70 % sydämen pumppaamasta verestä eli veri kiertää ihon kautta. Kylmään mennessä tapahtuu päinvastoin.

Usein kysytään, mikä on saunan tärkein terveydellinen vaikutus. Se on myös arvokysymys.

– Tilapäisillä verenkierron vaikutuksilla ei ole suurta merkitystä terveyden kannalta. Tavallisesti olenkin sanonut, että saunan suurimmat terveydelliset vaikutukset ovat sen rentouttava vaikutus. Se

© Emma-Elina Hintikka

© Emma-Elina Hintikka

on osoitettu tutkimuksissa ja kaikki suomalaiset sen tietävätkin, arvioi Lasse Viinikka.

Rentouttavan vaikutuksen mekanismeihin ei ole vuorevarmasti löydetty syytä. On kuitenkin löydetty

kaksi erilaista selitystä, jotka eivät ole Viinikan mukaan kuitenkaan ristiriidassa keskenään.

• Biokemiallinen: saunominen aiheuttaa aivoissa hyvää oloa tuottavan endorfiinihormonin tuotannon

lisääntymistä. Osassa tutkimuksia ilmiö on havaittu, osassa taas ei. Tutkimustulokset eivät ole kuitenkaan kovin luotettavat, koska endorfiinit syntyvät ja vaikuttavat aivoissa, joista sitä ei voi mitata ja verestä tutkimiseen liittyy hyvin paljon virhelähteitä.

• Psykologinen: psykoanalyttikot uskovat, että saunan lämmin, rauhallinen ilmapiiri, savusaunassa vielä tumma ja hyvänhajuinen, aiheuttaa tietynlaisen paluun lapsuuteen ja jopa äidin kohtuun ja sitä kautta tuottaa hyvänolon tunteen.

Näennäisesti teorit ovat ristiriitaisia, mutta ei välttämättä: jos endorfiineja on riittävästi, niiden aiheuttama hyvänolon tunne voi johtaa mielen lapsuuden kulta-aikaan.

Viimeaikaisista tutkimuksista mielenkiintoisimpia ovat Etelä-Japanissa tehdyt saunaa ja sydäntä koskevia laajoja tutkimuksia sydämen vajaatoiminnasta kärsivillä potilailla. Saunossa sydämen verivirtausvastus pieneni ja sydämen pumppausteho parani, verenpaine aleni ja sydämen koko pieneni. Olo helpottui eli sydän oli paremmassa kunnossa.

© Emma-Elina Hintikka

Jeepillä miestenleirille

Kimmo Janas

Kun tieto Joutsan Miestenleiristä tuli, ensimmäinen ajatus oli, että millä autolla sinne lähdetään. Joku äijämäinen menopeli olisi ihan mukava.

Ja mikäpä sen äijämäisempi maasturi kuin Jeep Wrangler – tuo Ihmemies MacGyverinkin luottama kulkuväline.

Tänä päivänä monikansalliseen Stellantis-konserniin kuuluvan Wranglerin ulkomuoto ei ole vuosien varrella muuttunut juuri lainkaan, kantikas kursailematon työkalumainen olemus on ennallaan.

Perinteisestihän Jeep Wrangler oli kaksiovinen, mutta Suomeen

tuotava uudistunut versio on pitkäkorinen, neliovinen. Wranglerista on saatavana kaksi eri versiota, hieman krouvimpi Rubicon ja tämä meillä kokeiltavana oleva Sahara.

Aikaisemmin markkinoille tuli eurooppalaisille suunniteltu täyssähköinen Jeep Avenger, joka on kerännyt kehuja ympäri maailmaa, ja nyt sitten tämä Wrangler, jota saa vain lataushybridinä.

Voimalinja ei ole perinteistä jenk-

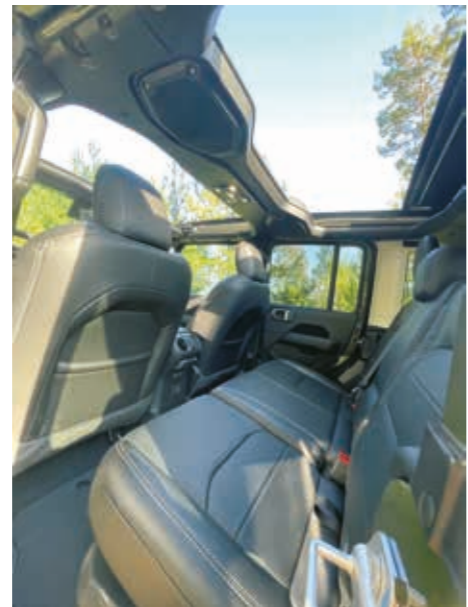
▲ ”Kersantinvihreä” Jeep Wrangler katselee mäeltä miestenleirin pitopaikkaa, Vallaspellon entistä koulua.

kitavaraa, vaan lataushybriditeknikan perustana on Alfa Romeon kehittämä 2-litrainen turbomoottori, jollainen on mm. Alfa Romeo Stelvioissa. Bensamoottorista irtoaa 272 hevosvoimaa ja sähkömoottorista vielä 145 lisäheppaa. Paketin yhdistetty teho on vakuuttavat 381 hevosvoimaa ja vääntöä kunnioitettavat

▼ Kuljettajan työtila on varsin toimiva – sellainen korruttoman asiallinen.

▼ Takapenkille mahtuu kookkaampiakin tosimehiä jopa kolminkappalein.

▼ Tavaratilassa oli kangaslaukku irrotettava takakunnoita varten.

▲ Alfa Romeon kehittämä 2-litrainen turbomoottori vie Wrangeria varsin pätevästi huonommassakin maastossa.

▲ Sähkötoiminen kangaskatto aukeaa kokonaan.

▲ Pikalatauksen puute sai kauppareissun venähtämään yli toivotun.

637 Nm. Nollasta sataan Wrangler ampaisee runsaassa kuudessa sekunnissa, mikä on varsin mukava lukema tämän kokoiselle autolle.

Jeep Wranglerin luvataan pääsevän sähköllä noin 50 kilometrin ajomatkan, mutta meillä sähköä riitti vain Espoosta Keravalle asti eli tuollaiset vajaa 40 kilometriä. Mikä mielenkiintoista, ajoimme hybridimoodilla emmekä suinkaan sähköajomoodilla, mutta ajoakku tyhjeni saman tien. Eli koeajamassamme versiossa oli sähköjen kanssa jotain ongelmaa, joka ei selvinnyt viikonlopun aikana.

► Nelivetoa ja sen välityssuhteita valitaan omasta valitsinivusta.

Toinen Jeepin lataushybridiin liittyvä negatiivinen huomio oli pikalatausmahdollisuuden puuttuminen. 17,3 kWh:n ajoakun lataaminen 0-100 % vei raivostuttavat 12 tuntia. Eli jos ajatteli ladata Wranglerin kaupassakäynnin aikana, aika pitkään sai K-Supermarketin käytäviä kierrellä... Ja kun latausta ei pystynyt matkan varrella tekemään, söi bensakone runsaat 10 litraa satasella.

▼ Aika persoonallisesti ”lätkittyjä” logoja Wranglerin kyljessä.

▼ Antennina oli takavuosilta tuttu perinteinen piiska.

◀ Koeajautossa oli joku vika, jonka ansiosta kierroslukemittari lerpautti välillä nolliin ja mittariston valot sammuiivat.

Ajaminen Wranglerilla on jopa yllättävän mukavaa, joskin ratista saa ainakin moottoritienopeuksissa pidellä kunnolla kiinni. Rohjosta olemuksestaan huolimatta autoa on helppo pyöritellä markettien parkkihalleissa.

Jeep Wrangler on varustettu irrotettavalla kattorakenteella. Myös auton ovet voi irrottaa kikka-kolmosella, mutta Suomen syyskeiillä päätimme pitää niin katon kuin ovekin paikoillaan. Rengasmelu ja

◀ Takaosan sähköikkunoiden käyttökytkimet oli sijoitettu etupenkien väliin kyynärnojaan, mutta kyllä ne sieltä löytyivät hetken hapuilun jälkeen. Takapenkkiäisille olivat omat usb-liitokset ja virran ulosotto.

tuulen suhina tulivat ohjaamoon sisälle eli aivan henkilöautomaiseksi menoa ei voi kuvaila.

Karvan alle 93 000 euroa maksava Jeep Wrangler ei suinkaan ole mikään halpa maasturi, mutta toisaalta kylä sillä sitten pääseeikin aikamoiseen risukkoon ajamaan – ja turvallisesti vielä takaisin. Joka tapauksessa varsin mukava koeajoviikonloppu.

▲ Ohjauspyörästä löytyi ihan tarpeeksi säätimiä näpyteltäväksi.

◀ Maavaraa Wranglerissa on 242 mm ja kahlausvyöryttäkkin 760 mm. Eli menoa ei pienet lätköt häiritse.

Tosimiehet start your engines!

Netistä:

- lehtitilaukset
- osoitemuutokset
- vanhat numerot
- kaupan tuotteet

www.tosimies-lehti.fi